

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Anna Fidrmucová

**Vzdělávání soudců a odborného personálu soudu se
zaměřením na komparaci vzdělávání ve Francii**

Diplomová práce

Olomouc 2015

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Vzdělávání soudců a odborného personálu soudu se zaměřením na komparaci vzdělávání ve Francii“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.“

V Olomouci dne 31. března 2015

.....

Anna Fidrmucová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Janě Příbylové, za její cenné rady, inspiraci a podněty k zamyšlení, které mi poskytla během psaní diplomové práce.

Dále děkuji Mgr. Leoně Černé, za pomoc s překlady francouzských textů a za vůbec první podnět k psaní této práce.

V neposlední řadě děkuji svým rodičům a sourozencům za motivaci a povzbuzení.

Obsah

Úvod	8
1. Proč vzdělávat odborný aparát justice?	9
1. 1. Několik slov k institutu soudcovské nezávislosti.....	9
1. 2. Jak hodnotit odbornost soudce	10
1. 3. Důležité aspekty nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 7/02.....	11
1. 4. Napadená ustanovení o povinném vzdělávání.....	14
2. Povinnost vzdělávat se	16
2. 1. Právní úprava kárného řízení	17
3. Vzdělávání soudců a odborného aparátu soudů v České republice	19
3.1. Několik slov k historii Justiční akademie	19
3. 2. Orgány Justiční akademie.....	20
3. 2. 1. Rada Justiční akademie	20
3. 2. 2. Ředitel Justiční akademie.....	21
3. 3. Organizační struktura Akademie, v roce 2007 a 2015	22
3. 4. Vzdělávací činnost Akademie	23
3. 4. 1. Obecně ke vzdělávání	23
3. 4. 2. Přehled současného zaměření vzdělávacích činností Justiční akademie	24
3. 5. Vnitrostátní a mezinárodní spolupráce Justiční akademie	25
3. 5. 1. Vnitrostátní spolupráce.....	25
3. 5. 2. Zahraniční spolupráce	25
3. 5. 3. Statistické údaje reflektující účast soudců a státních zástupců na vzdělávacích akcích pořádaných Akademií.....	27
3. 6. Justiční akademie a justiční a právní čekatelé	28
3.6.1. Obsahová náplň čekatelské přípravy.....	29
3. 7. Studium vyšších soudních úředníků a vyšších úředníků státních zastupitelství	30
3. 8. Obsah kontinuálního vzdělávání soudců a státních zástupců.....	30
3. 9. Vzdělávání poskytované soudy.....	31

3. 9. 1. Odborná symposia a semináře Nejvyššího soudu.....	31
3. 9. 2. Semináře pořádané krajskými soudy.....	32
4. Vzdělávání soudců a odborného aparátu soudů.....	33
4. 1. Ústavní a zákonné zakotvení	33
4. 2. Povinnost francouzského soudce vzdělávat se a následné hodnocení jejich odborné způsobilosti	34
4. 2. 1. Národní škola magistratury	36
4. 2. 2. Historie, prostory a sídlo ENM	36
4. 2. 3. Základní úlohy ENM	37
4. 3. Řízení a chod ENM	38
4. 3. 1. Ředitel	38
4. 3. 2. Správní rada	38
4. 3. 3. Rada pedagogů	39
4. 4. Školící střediska	40
4. 4. 1. Tým pedagogů.....	41
4. 5. Počáteční příprava budoucích soudců	42
4. 5. 1. Tři typy výběrových řízení.....	43
4. 5. 2. Přímé přijetí za posluchače ENM	43
4. 5. 3. Délka a cíle počátečního vzdělávání	44
4. 5. 4. Závěrečné ověření znalostí z teorie a praxe.....	45
4. 6. Další vzdělávání soudců a odborného aparátu soudů	46
4.6.1 Obecné přestavení	46
4.6.2. Cíle dalšího vzdělávání	46
4.6.3. Forma výuky	47
4.6.4. Tým pedagogů.....	48
4.6.5. Koncentrované národní vzdělávání	48
4.6.6. Dekoncentrované národní vzdělávání	50
4. 6. 7. Přístup, cíle a formy organizace dekoncentrovaného dalšího vzdělávání	51
4. 7. Specializované vzdělávání	52

4.7.1. Soudci obchodních soudů	52
4. 7. 2. Soudci „blízkosti“	53
4.7.3. Soudní mediátoři	53
4. 8. Internacionální vazby ENM	54
4.8.1. Mezinárodní vzdělávání posluchačů.....	54
4.8.2. Počáteční vzdělávání zahraničních uchazečů o výkon funkce soudce, či státního zástupce na území Francie.....	55
4.8.3. Možnost účasti zahraničních soudců, státních zástupců a odborného aparátu soudů na následném kontinuálním vzdělávání na ENM.....	56
4.8.4. Aktivity ENM v zahraničí.....	56
5. Evropská justiční vzdělávací síť	58
5.1. Obecně o evropské podpoře vzdělávání.....	58
5. 2. Členové vzdělávací podpory EJTN	59
5. 2. 1. Členové	59
5.2.2. Pozorovatelé a partneři EJTN.....	60
5.3. Organizační struktura EJTN a mandát člena EJTN.....	61
5.4. Náplň činnosti EJTN.....	62
5.4.1. Justiční výměnné pobyty	62
5.4.2. Studijní workshopy a semináře.....	62
5.4.3. E-learning	63
Závěr	64
Seznam použitých zdrojů.....	66
Monografie	66
Odborné články.....	66
Právní předpisy	67
Soudní rozhodnutí.....	67
Elektronické zdroje.....	67
Shrnutí.....	70
Klíčová slova.....	70
Summary	71

Key words 71

Úvod

„Pokud budeme vzdělávat dnešní studenty stejným způsobem, jakým jsme je vzdělávali včera, okrádáme je o budoucnost“

John Dewey

Odborná způsobilost soudce, její hodnocení, povinné kontinuální vzdělávání odborného aparátu soudů. Jedná se o problematiku, která úzce souvisí s institutem soudcovské nezávislosti a nestrannosti. A její úroveň následně vypovídá o celkové kvalitě justičního prostředí daného státu. Obecně na kontinuální justiční vzdělávání je z pohledu České republiky a Francie nazíráno rozdílně, a to jak po obsahové tak organizační stránce. Bylo by pro Českou republiku přínosem, kdyby přijala centralizovaný francouzský model vzdělávání? Je možné soudci uložit povinnost účastnit se seminářů pořádaných Justiční akademii? Proč v České republice existuje pluralita nabízených možností, jak se kontinuálně vzdělávat, ale na kolik je tato benevolence efektivní.

Přibližně polovina práce je věnována českému právnímu prostředí, postoji Ústavního soudu k obligatornímu vzdělávání a možnostem, které jsou odbornému aparátu soudů nabízeny k rozvoji jejich odbornosti. Ve druhé polovině práce je pak nastíněn francouzský model vzdělávání, jeho charakteristické vlastnosti a specifika. V závěru práce je věnována samostatná kapitola Evropské justiční vzdělávací síti, do jejíchž aktivit je zapojena jak Česká republika, tak Francie, a která představuje další významnou oporu při vzdělávání zejména pracovníků justice v oblasti komunitárního práva.

Ve své práci jsem vycházela především ze zákonných úprav moci soudní jak České republiky, tak Francie a dále významným zdrojem informací byly materiály, jež zveřejňují obě vzdělávací instituce, včetně jimi vydávaných interních předpisů.

1. Proč vzdělávat odborný aparát justice?

1. 1. Několik slov k institutu soudcovské nezávislosti

„Nezávislost není osobní výsadou soudce, nýbrž neoddělitelnou součástí výkonu jeho rozhodovací činnosti“

Z Doporučení Výborů ministrů Rady Evropy č. 12

Cílem této kapitoly je poukázat na podstatu konceptu celoživotního vzdělávání soudců a obecně odborného aparátu soudů, v návaznosti na ústavní princip soudcovské nezávislosti. Celoživotní vzdělávání justičních odborníků a zároveň jejich nezávislost, jsou dva důležité termíny, které spolu úzce souvisí.

Moc soudní je zakotvena v Ústavě v hlavě IV., v čl. 81 a člancích následujících. Institut soudcovské nezávislosti je upraven v čl. 82 odst. 1. „Soudci jsou při výkonu své funkce nezávislí. Jejich nestrannost nesmí nikdo ohrožovat.“¹ Následně je podrobněji rozvedena v zákoně č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích a přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů v platném znění, (dále jen „zákon o soudech a soudcích“), konkrétně v § 79 a následujících. Soudce, který je povolán k tomu, aby poskytoval ochranu právům účastníků řízení, jak mu ukládá ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České Republiky, ve znění pozdějších právních předpisů, (dále jen „Ústava České republiky“), v čl. 90, musí být nezávislý, jen takový soudce může ochranu skutečně poskytnout.

Základem demokratického právního státu je existence tří složek moci, a to moci zákonodárné, výkonné a moci soudní. Tyto tři složky moci působí na principech vzájemných brzd a rovnovah. Nezávislost moci soudní je zajištěna zárukami nezávislosti, jež jsou upraveny jak v Ústavě České republiky, tak v zákoně o soudech a soudcích. Atribut nezávislosti náleží jednak soudnictví jako celku, a to jednak nezávislost na moci zákonodárné a výkonné, a jednak jednotlivým soudům - do své činnosti vzájemně nemohou zasahovat. Výjimku tvoří rozhodování o opravných a dozorčích prostředcích. Každý soudce je dle § 79 odst. 1 zákona o soudech a soudcích při své činnosti nezávislý a je vázán pouze zákonem. Soudce je povinen jednat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, bez průtahů, jen na základě skutečností

---

¹ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších právních předpisů

zjištěných v souladu se zákonem. Nezávislost, je tedy garantována jak institucionálně, tak personálně. Samotný termín nezávislost je v čl. 82 Ústavy České republiky vytknut před termín soudnictví, čímž je zdůrazněna jeho významnost a nepostradatelnost.²

1. 2. Jak hodnotit odbornost soudce

Nezávislost moci soudní ve vztahu ke vzdělávání soudců můžeme zkoumat z různých hledisek. Já se na tomto místě zaměřím na dvě z nich. Prvním hlediskem je skutečně dosažená profesionální odbornost konkrétního soudce v konkrétní věci, kterou má projednat a rozhodnout. Nezávislý soudce, je soudce vzdělaný. Odborník ve svém oboru. Pokud soudce není dostatečně v dané oblasti vzdělán, pak soudce činí závislým sama jeho nedostatečná odbornost. Dle slov exministra spravedlnosti Jaroslava Bureše platí, že problémem nezávislosti je odbornost soudce, protože neodborný soudce je závislý na své neodbornosti.³

Je zřejmé, že jen vzdělaný soudce je schopen právo chápat a následně vykládat v celé jeho šíři, v souvislosti s jinými ustanoveními a při užití všech forem výkladu. Jeho následná argumentace je jasnější a srozumitelnější. Dokáže svůj názor snadněji obhájit. Což mimo jiné usnadňuje práci soudům rozhodujícím o opravném prostředku. Tímto také dochází k posílení dalších důležitých atributů moci soudní, a to důvěry v právo a právní jistotu všech. V důsledku věci, je celková kvalita soudnictví obecně odvislá od osob v ní působících, a to nejen myšleno soudců, ale také vyšších soudních úředníků, asistentů soudců a dalších odborných zaměstnanců soudů.⁴

Druhým pro nás významným hlediskem, dle kterého je možno nazírat na moc soudní, které však bude podrobněji zpracováno v následujících kapitolách, je hledisko organizační. Kdo, a jakým způsobem má vzdělávání soudců a ostatního odborného aparátu soudů zajišťovat.

Jeden ze závěrů vyplývajících ze zprávy 1. pracovní komise Mezinárodní asociace soudců z r. 1995, který byl převzat a zmíněn též v závěru zasedání této komise v roce 2006, je apelace, aby hodnocení odborné úrovně soudců náleželo samotnému soudnictví. Je třeba zabránit jakékoliv intervenci ze strany vlády či parlamentu do této

---

² KLÍMA, Karel a kol. *Komentář k Ústavě a Listině*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2009, 900 s.

³ VYKLICKÝ, Jan. Rozhovory o právu. *Soudce*, 2002, roč. 4, č. 5, s. 5 – 10.

⁴ VOJTĚCH, Jan. Co víme o současném soudci a jeho práci? *Soudce*, 2003, roč. 5, č. 7, s. 7-14.

oblasti, neboť tu skutečně hrozí vážné narušení nezávislosti moci soudní.⁵ Cílem průběžného hodnocení činnosti soudců je zejména zajistit, aby soudnictví soustřeďovalo osobnosti, které mají motivaci a chuť do průběžného a nezbytného sebevzdělávání a napomáhali tak upevňovat důvěryhodnost soudnictví v demokratické společnosti.

Atributem spravedlivého rozhodnutí je efektivnost, předvídatelnost a odbornost. Rozhodování je svěřeno do rukou soudcům, osobám se zvláštním vzděláním a přípravou, osobám, jež se vyznačují morálními kvalitami a vlastnostmi.⁶

K otázce jak hodnotit, lze doplnit, že je nutné stanovit jasná a srozumitelná pravidla. Je třeba zohlednit individuální odchylky a rozdíly projednávaných agend. Paušální hodnocení představuje vážné riziko pro nezávislé a nestranné rozhodování soudců, vznikající zejména ve snaze vyhovět kvantitativním požadavkům v počtu řešených případů.⁷

1. 3. Důležité aspekty nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 7/02

V rozsáhlé judikatuře Ústavního soudu představuje toto rozhodnutí jeden ze stěžejních nálezů, ve kterém Ústavní soud vystupuje ve zřejmé roli negativního zákonodárce, jež mu přísluší dle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy České republiky. Tímto nálezem byla zrušena podstatná část zákona o soudech a soudcích týkající se zejména hodnocení odborné způsobilosti soudců. Zrušena byla taktéž pasáž, jež upravovala postavení Justiční akademie, co by vzdělávací instituce, odpovědné moci výkonné za svou činnost.

Návrh na zrušení předmětných ustanovení zákona o soudech a soudcích podal dne 1. března 2002 exprezident Václav Havel, čímž uplatnil své právo podávat návrhy na zrušení zákonů nebo jeho jednotlivých ustanovení, jež mu vyplývá z § 64 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších právních předpisů. V tomto případě byl tedy aktivně legitimovaným prezident České republiky jako navrhovatel, dalšími účastníky řízení byly taktéž obě komory Parlamentu České republiky, tedy jak Poslanecká sněmovna, tak Senát, neboť to byly právě ony, které

---

⁵ VYKLICKÝ, Jan. Rozhovory o právu. *Soudce*, 2002, roč. 4, č. 5, s. 5 – 10.

⁶ KLÍMA, Karel a kol. *Komentář k Ústavě a Listině*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2009, 900 s.

⁷ VYKLICKÝ, Jan. Rozhovory o právu. *Soudce*, 2002, roč. 4, č. 5, s. 5 – 10.

„protiústavní“ zákon přijaly. Obě komory se k návrhu prezidenta měly právo vyjádřit do 30 dnů ode dne, kdy jim byl návrh doručen.⁸

Na tomto místě nastíním právní stav, který panoval do 18. června 2002, tedy do doby vydání předmětného zrušovacího nálezu. Poté uvedu důvody, pro které prezident navrhoval jeho zrušení, a současně nastíním nejpodstatnější námitky obou komor Parlamentu, které shledávaly napadená ustanovení za ústavně konformní. Následně uvedu stěžejní důvody Ústavního soudu, které jej vedly ke zrušení napadených ustanovení z důvodu jejich protiústavnosti a rozporu s principy demokratického právního státu.

Napadená ustanovení zákona o soudech a soudcích byla zařazena zejména do hlavy III. části první zákona, označené jako státní správa soudců, jež upravovala odbornou způsobilost soudců, která byla následně hodnocena a z níž mohly být vyvozeny negativní důsledky pro další setrvání soudce v soudcovském stavu. Všem soudcům byla stanovena povinnost podrobit se tomuto zákonem stanovenému způsobu hodnocení. Odborná způsobilost byla hodnocena v pravidelných intervalech a probíhalo na několika stupních. V prvním stupni se jednalo o předsedy krajských soudů, předsedy vrchních soudů a předsedu Nejvyššího soudu, dle zařazení soudce. Kritéria, podle kterých byli soudci hodnoceni, se týkaly zejména jejich úrovně znalosti právních předpisů, judikatury, schopnosti své vědomosti a znalosti aplikovat při vedení řízení, dále úroveň jejich teoretických znalostí, schopnost organizovat a podílet se na činnosti příslušného soudního oddělení, dále se hodnocení zaměřovalo také na to, zda a v jaké míře vykonává soudce publikační, vědeckou a pedagogickou činnost.⁹

V případě negativní zprávy podané předsedou soudu příslušného soudu, následovala prověrka rozhodovací činnosti soudce zvláštním senátem, složeném z předsedy a dvou soudců. Předmětem prověrky měla být již skončená rozhodovací činnost soudce. Následně byla zvláštním senátem vypracována zpráva. V případě negativního hodnocení i tímto zvláštním senátem, podal příslušný předseda soudu návrh na přezkoumání odborné způsobilosti soudce příslušnou Radou, dle oblasti práva, ve kterém soudce, jehož odbornost se hodnotila, působil. Tato Rada byla zřízena Ministerstvem spravedlnosti. Jednání Rady byla neveřejná a soudce byl obdobně přezkoumáván dle hledisek výše uvedených včetně hodnotících zpráv vypracovaných

---

⁸ zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších právních předpisů

⁹ zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů, účinném ke dni 6.8.2002

předsedou a následně zvláštním senátem. Rada po poradě rozhodla, zda soudce je, či není, odborně způsobilý pro další výkon své funkce a setrvání v soudnictví. V případě, že některý z účastníků nesouhlasil s rozhodnutím Rady, mohl podat návrh na posouzení odborné způsobilosti soudce k Nejvyššímu soudu. Po provedeném zjišťovacím řízení Nejvyšší soud usnesením rozhodl, zda soudce je, či není způsobilý. Toto rozhodnutí nahradilo původní rozhodnutí Rady a již proti němu nebyly přípustné žádné opravné prostředky. Důsledkem negativního hodnocení bylo skončení soudcovského mandátu.¹⁰

Stěžejní námitky prezidenta republiky směřovaly zejména k tomu, že výše uvedená ustanovení zákona byla v rozporu s čl. 1 Ústavy České republiky, podle něhož je Česká republika demokratický právní stát, založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana. Jedním z atributů právního státu je přitom bezesporu princip dělby moci, který zde shledal jako porušený, neboť v nastaveném způsobu hodnocení přespříliš ingerovala moc výkonná, čímž byl ohrožen princip nezávislosti a nestrannosti soudce. Dále upozornil na rozpor ustanovení s čl. 82 odst. 1 a 2 a s čl. 93 Ústavy České republiky. Oproti tomu obě komory Parlamentu shledávaly hodnocení za ústavně konformní a poukazovaly na nezbytnost vysoké odbornosti soudců jako základ pro kvalitní výkon soudnictví. Současně namítaly, že rozhodovací činnost soudců nebyla žádným způsobem podrobena věcnému přezkumu, proto se nemohlo jednat o neoprávněný zásah do jejich činnosti.¹¹

Dle Ústavního soudu představovala napadená právní úprava neúměrnou možnost ingerence exekutivy do moci soudní, neboť se jednalo o přespříliš širokou a mnohostranně pojatou kompetenci představitelů moci výkonné nerespektující princip dělby moci a nebylo možné ji ve světle shora uvedených ústavních hodnot akceptovat. Ústavní soud v důsledku výše uvedeného vyhověl návrhu prezidenta republiky a zrušil předmětná ustanovení zákona o soudech a soudcích, jež upravovala hodnocení odborné způsobilosti soudců pro jejich rozpor s čl. 1, čl. 2 odst. 1, čl. 81, čl. 82 odst. 1,2 a čl. 93 Ústavy České republiky.¹²

K nezbytnosti principu soudcovské nezávislosti se Ústavní soud vyjádřil taktéž ve již ve svém nálezu Pl. ÚS 13/99 ze dne 15. září 1999, kde výslovně uvedl, že „Jednou z mimořádně významných hodnot je princip soudcovské nezávislosti, jež v sobě

---

¹⁰ „Tamtéž“

¹¹ Nález Ústavního soudu ze dne 18.6.2002, sp. zn. Pl. ÚS 7/02, body I-II

¹² Nález Ústavního soudu ze dne 18.6.2002, sp. zn. Pl. ÚS 7/02, bod V

obsahuje celou řadu aspektů, které mají ve svém souhrnu vytvořit předpoklady pro to, aby soudy mohly plnit své úkoly a povinnosti, zejména v oblasti práv a svobod člověka a občana.“¹³

V souvislosti s vysloveným názorem Ústavního soudu je taktéž možno shodně poukázat na Doporučení Výboru Rady ministrů z roku 1994, které zdůrazňuje nezbytnost nezávislosti soudce, který má vést jednání bez přítomnosti jakéhokoliv omezení, negativních přímých nebo nepřímých vlivů, tlaků, či hrozeb moci výkonné a zákonodárné, a naopak zdůrazňuje potřebu vytvoření a posilování záruk nezávislosti soudů a soudců v nich působících.¹⁴

1. 4. Napadená ustanovení o povinném vzdělávání

Prezident republiky ve svém návrhu ze dne 1. března 2003 rovněž napadal ustanovení zákona o soudech a soudcích, jež upravovala povinné zařazování soudců k odbornému vzdělávání v Justiční akademii, jež je zřízena Ministerstvem spravedlnosti a jako taková vykonává svou činnost pod jeho stálým dozorem. Navrhovatel opětovně poukazoval na nepřijatelné zásahy moci výkonné do nezávislosti moci soudní, neboť na nezávislost moci soudní je nutné pohlížet v širším slova smyslu, kdy musí být vyloučeny veškeré možnosti zásahu moci výkonné do činnosti soudců. Dle jeho názoru by mělo být ponecháno soudci na svobodné vůli, jakým způsobem bude naplňovat povinnost soustavně se vzdělávat a prohlubovat své odborné znalosti. Dle jeho názoru není myslitelné, aby byli soudci povinni se v pravidelných intervalech účastnit školení v Justiční akademii, čímž se jejich vzdělávání prakticky dostává zcela pod moc výkonnou.¹⁵

I v tomto bodu shledal Ústavní soud námitky prezidenta za oprávněné, zcela se příčí principu dělby moci ve státě, neboť ohrožovaly nezávislý výkon justice. Justiční akademie je organizační složkou státu, nad jejíž činností vykonává dohled Ministerstvo spravedlnosti. A takovýto stav, kdy způsob vzdělávání včetně určení jeho obsahu je zcela a fakticky v rukou moci výkonné, nemůže být akceptován.¹⁶ Tímto Ústavní soud

---

¹³ Nález Ústavního soudu ze dne 15.9.1999, sp. zn. Pl. ÚS 13/99, právní věty

¹⁴ Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy D (94) 12 ze dne 13. října 1994, s. 48

¹⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 18.6.2002, sp. zn. Pl. ÚS 7/02, bod I

¹⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 18.6.2002, sp. zn. Pl. ÚS 7/02, bod V

zrušil i ustanovení týkající se povinného periodického vzdělávání v instituci, o níž bude více pojednáno v následujících kapitolách.

2. Povinnost vzdělávat se

„Nezávislost soudce je spatřována v souboru předpokladů, z nichž nejsilnější jsou odborná úroveň, a ty povahové vlastnosti, které ze soudce činí integrovanou osobnost“

Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 13/99, ze dne 15. září 1999

Soudce výkonem své pravomoci de facto realizuje moc státu. Je nadán výsadní mocí a postavením, které sebou současně nesou vyšší míru osobní a morální odpovědnosti. Soudci jsou při výkonu moci soudní povinni projevit nejvyšší profesní standard.¹⁷

Etická a morální odpovědnost soudce je založena na principech, jež jsou náboženského a filozofického charakteru. Je třeba si uvědomit, že morálka sama není zákon, ačkoliv zákon, právo obecně, se snaží odrážet alespoň minimum morálky. Etický kodex obsahující principy profesního chování soudce byl přijat v listopadu roku 2005 na výročním zasedání Soudcovské unie v Brně, dobrovolné profesní organizaci českých soudců. Neopominutelnou povinností soudce dle tohoto kodexu, je závazek soudce soustavně prohlubovat své odborné znalosti, využívat možností dalšího vzdělávání nabízených v rámci soudnictví i mimo ně a též sledovat vývoj mezinárodního práva. Soudce je dále povinen rozvíjet i další své znalosti, zkušenosti a osobní kvality nezbytné pro řádný výkon soudnictví.

Nicméně je třeba uvést, že mezi Etickým kodexem a současnou úpravou kárné odpovědnosti soudce není žádný přímý vztah.¹⁸ Etický kodex je nezávazným modelem představující řádnou a vyzrálou osobnost české justice. Oproti tomu zákon o soudech a soudcích v § 82 stanovuje soudci povinnost k celoživotnímu soustavnému vzdělávání se a zároveň konstituuje odpovědnost za svou odbornou úroveň při výkonu soudcovské funkce.

Způsob, který soudce zvolí ke svému odbornému růstu, je zcela v jeho kompetenci. Zákon o soudech a soudcích demonstrativně poukazuje na možnost samostatného studia, možnost účastnit se vzdělávacích akcí organizovaných Justiční

---

¹⁷ HRDLIČKOVÁ, Ivana. Odpovědnost soudce v České republice. *Soudce*, 2006, roč. 8, č. 9, s. 7 – 9.

¹⁸ „Tamtéž“

akademií, případně soudy či vysokými školami.¹⁹ Možností je tedy hned několik. Cestu, kterou jednotlivý soudce zvolí, záleží tedy jen na něm.

Ovšem v případě, že soudce nezvolí ani jednu z nabízených variant a přestane plnit svou povinnost poskytovat ochranu právům, tak jak se od něj očekává, přichází na řadu odpovědnost soudce za kárné provinění. Obecně institut odpovědnosti soudce a možnost soudce postihnout jej za nedostatečnou neodbornost, přispívá k prohlubování právního vědomí a posiluje důvěru veřejnosti ve spravedlivou justici složenou ze skutečných odborníků.²⁰

2. 1. Právní úprava kárného řízení

„Cenou každé výsady je odpovědnost“

Winston Churchill

Kárné provinění soudce je definováno v § 87 odst. 1 zákona o soudech a soudcích, jako: „zaviněné porušení povinnosti soudce, jakož i zaviněné chování nebo jednání, jímž soudce narušuje důstojnost soudcovské funkce nebo ohrožuje důvěru v nezávislé, nestranné, odborné a spravedlivé rozhodování soudů.“²¹ Za kárné provinění lze v návrhovém kárném řízení uložit kárné opatření, jejichž výčet nalezneme v § 88 zákona o soudech a soudcích a jedná se tak o důtku, snížení platu až o 30% na dobu nejvíce jednoho roku, dále odvolání z funkce předsedy senátu a odvolání z funkce soudce.²² Přičemž se jedná o řízení, které představují faktický průlom do stěžejní záruky soudcovské nezávislosti, a to konkrétně do institutu neodvolatelnosti soudců.²³

Samotné kárné řízení je upraveno zákonem č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů. Jedná se o jednoinstanční návrhové řízení, probíhající před kárným senátem Nejvyššího soudu České republiky. Kárný senát je složen z předsedy senátu, jeho zástupce, soudce a třech přísedících, mezi

---

¹⁹ zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰ HRDLÍČKOVÁ, Ivana. Odpovědnost soudce v České republice. *Soudce*, 2006, roč. 8, č. 9, s. 7 – 9.

²¹ zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²² „Tamtéž“

²³ JIRSA, Jaromír. Soudcovská nezávislost a kárné řízení. *Soudce*, 2011, roč. 13, č. 8, s. 8-13.

nimiž vždy musí být nejméně jeden státní zástupce, jeden advokát a jedna osoba vykonávající jiné právníkové povolání, je-li zapsána v seznamu přísedících pro řízení ve věcech soudců. Dojde-li senát k závěru, že se kárně obviněný dopustil kárného provinění, rozhodne, že je vinen a uloží mu kárné opatření nebo rozhodne od jeho upuštění. Nicméně po uplynutí pěti let od právní moci rozhodnutí o uložení kárného opatření se na soudce hledí, jako by nebyl pro kárné provinění stíhán.²⁴ Ovšem za předpokladu, že se nedopustí dalšího kárného provinění.

Není bez zajímavosti, že zrušená ustanovení o hodnocení odborné způsobilosti soudců v zákoně o soudech a soudcích nálezem PL. ÚS 7/02, umožňovala jako důsledek neodborné nezpůsobilosti soudce sankci jedinou a to zbavení soudce jeho mandátu. Oproti tomu v současné úpravě kárné odpovědnosti spatřujeme pluralitu možných kárných opatření, jež lze soudci za porušování povinnosti odborně se vzdělávat uložit, přičemž zbavení soudce mandátu je vnímán jako prostředek *ultima ratio*.

---

²⁴ KLÍMA, Karel a kol. *Komentář k Ústavě a Listině*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2009, 900 s.

3. Vzdělávání soudců a odborného aparátu soudů v České republice

„Justiční akademie by měla vychovat ne českého, ale evropského soudce“

JUDr. Karel Čermák, ministr spravedlnosti v letech 2003-2004

Jak již bylo uvedeno výše, dle zákona o soudech a soudcích je soudcům a obecně odbornému aparátu justice ponecháno na výběr, jakým způsobem budou své další vzdělávání realizovat. Demonstrativní výčet uvedený v tomto zákoně nabízí možnost využít samostatného studia, či osobní účasti na vzdělávacích akcích pořádaných Justiční akademií, či pořádané soudy a vysokými školami. V následujících podkapitolách budu věnovat pozornost právě instituci zřízené a kontrolované mocí výkonnou, jež svou činnost zaměřuje na vzdělávání osob působících v české justici, tedy na Justiční akademii.

3.1. Několik slov k historii Justiční akademie

Justiční akademie byla zřízena v roce 2002 jako centrální instituce pro vzdělávání soudců, státních zástupců a dalších osob působících v české justici. Její existence je zakotvena v zákoně o soudech a soudcích v hlavě III., dílu 4., který stanovuje, že Justiční akademie je organizační složkou státu a jeho účetní jednotkou. Dohled nad její činností vykonává moc výkonná, konkrétně Ministerstvo spravedlnosti.²⁵

V historii Akademie je vhodné uvést tři důležité milníky. Zejména se jedná existenci předcházejících vzdělávacích institucí, na které Justiční akademie navázala. V letech 1998 - 2002 se jednalo o Institut pro další vzdělávání soudců, státních notářů, vedoucích a odborných pracovníků soudů a státních notářství (později jako Institut pro vzdělávání Ministerstva spravedlnosti), jež sídlil v Praze a jehož ředitelem byl JUDr. Petr Slunečko. Dalším významným milníkem byla existence Justiční školy se sídlem v Kroměříži, která se specializovala na kvalifikační vzdělávání vyšších soudních úředníků a působila v letech 1993 až 2006. Konečně třetím milníkem bylo v roce 2002 zřízení Justiční akademie, se sídlem ve Stráži pod Ralskem a její následné přesídlení

---

²⁵ zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

do Kroměříže, které se uskutečnilo v roce 2005. V jejím čele stanuli osobnosti jako PhDr. Jan Pachman, JUDr. et PhDr. Antonín Komenda, JUDr. Daniela Kovářová, Mgr. et Mgr. Jan Petrov, LL.M.²⁶ V současné době stanul v čele Akademie Mgr. Filip Glotzmann, jež v letech 2012-2013 působil na Ministerstvu spravedlnosti, jako odborný vedoucí Komise pro aplikaci nové civilní legislativy.²⁷

3. 2. Orgány Justiční akademie

Zákon o soudech a soudcích v § 130 obsahuje jen obecnou úpravu orgánů Akademie, tedy Radu a ředitele Akademie. Následně v § 131 odkazuje na statut Justiční akademie, který vydává Ministerstvo spravedlnosti po projednání s Radou. Statut v podrobnostech upravuje postavení, působnost a složení těchto orgánů. V současnosti platný a účinný statut Akademie byl vydán dne 30. března 2014 ministryní spravedlnosti prof. JUDr. Helenou Válkovou, CSc.²⁸

3. 2. 1. Rada Justiční akademie

Radu tvoří dva zástupci Nejvyššího soudu a dva zástupci Nejvyššího správního soudu, kteří jsou jmenováni a odvoláváni předsedou těchto soudů, dále dva zástupci Nejvyššího státního zastupitelství, jmenováni a odvoláváni nejvyšším státním zástupcem. Předsedu, místopředsedu a dalších sedm členů jmenuje ministr spravedlnosti z řad soudců, státních zástupců, advokátů, notářů, soudních exekutorů, učitelů právnických fakult nebo jiných odborníků, vždy tak, aby většinu v ní tvořili soudci a státní zástupci. Úkolem Rady je zejména po odborné stránce zajišťovat výchovnou a vzdělávací činnost Akademie, především stanovit celkovou obsahovou náplň vzdělávacích akcí a studijních programů a dále také stanovit zásady pro zařazování justičních čekatelů, vyšších soudních úředníků a dalších osob do vzdělávání.²⁹

---

²⁶ KOVÁŘOVÁ, Daniela. Justiční akademie slavila. *Soudce*, 2011, roč. 13, č. 1, s. 24-26.

²⁷ Justiční akademie, *Novým ředitelem Justiční akademie byl jmenován Mgr. Filip Glotzmann*, [online]. jacz.cz, [cit. 20. únor 2015] Dostupné na http://www.jacz.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=497%3Anovym-reditel-justicni-akademie-byl-jmenovan-mgr-filip-glotzmann&catid=1%3Aaktuality&Itemid=89&lang=cs.

²⁸ Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 02/2014, kterou se vydává Statut Justiční akademie, ve znění instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 30. března 2014

²⁹ zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Statut Akademie dále uvádí, že Rada projednává a schvaluje roční plán vzdělávací a výchovné činnosti, roční zprávu o vzdělávací činnosti a vyjadřuje se k návrhu rozpočtu Akademie na realizaci vzdělávacích akcí.

Zvláštní výsadou, kterou Statut umožňuje ministru spravedlnosti, je jmenování tzv. emeritních členů Rady. Jedná se o členy, které může ministr jmenovat z řad bývalých členů Rady, kteří se významným způsobem zasloužili o činnost Rady. Emeritní členové nejsou řádnými členy, nicméně mají právo účastnit se jejich jednání s poradním hlasem.³⁰

3. 2. 2. Ředitel Justiční akademie

Ředitel je výkonným orgánem Akademie. Je jmenován ministrem spravedlnosti po projednání s Radou. Zajišťuje chod Akademie po stránce personální, pedagogické, organizační, materiální a finanční. Taktéž vydává nezbytné vnitřní předpisy pro řádný chod Akademie.³¹

---

³⁰ Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 02/2014, kterou se vydává Statut Justiční akademie, ve znění instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 30. března 2014

³¹ zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

3. 3. Organizační struktura Akademie, v roce 2007 a 2015

V článku 8 Statutu nalezneme zakotvení organizačního členění Akademie. Konkrétně se Akademie člení na útvar ředitele, odbor výchovy a vzdělávání a odbor ekonomický. Ředitel přímo řídí náměstka odboru výchovy a vzdělávání, jež stojí v čele tohoto odboru, náměstka stojícího v čele ekonomického odboru a dále také tajemníka Rady.³²

V současné době se odbor výchovy a vzdělávání dále člení na čtyři oddělení, z nichž je každé zaměřeno na formaci specifické skupiny osob. Konkrétně se jedná o oddělení pro vzdělávání soudců a státních zástupců, oddělení pro vzdělávání odborného personálu justice, oddělení ostatního profesního vzdělávání a oddělení mezinárodní spolupráce.³³

Pro srovnání, v roce 2007 se Akademie, konkrétně její odbor pro vzdělávání a výchovu organizačně člení na tři katedry, a to katedru kvalifikačního vzdělávání, odborného vzdělávání a katedru zahraničních vztahů a evropského práva. Toto členění úzce souviselo s konkrétní obsahovou náplní studia, jež Justiční akademie svým studentům poskytovala.³⁴ Nicméně toto členění a její konkrétní obsahové zaměření nebylo natolik propracované jako dnes. Například řada kurzů probíhala současně pro soudce i ostatní aparát soudců, ačkoliv každá z těchto profesí vykazuje svá specifika, na které je třeba se v průběhu seminářů zaměřovat samostatně. Dále katedra evropského práva byla silně zaměřená proevropsky, zatímco dnes jsou internacionální vztahy Akademie obsáhlejší.

Katedra kvalifikačního vzdělávání zaštiťovala vzdělávání vyšších soudních úředníků a justičních i právních čekatelů. Tyto osoby úspěšným absolvováním studia na Akademii získali potřebnou odbornou způsobilost pro výkon funkce vyššího soudního úředníka, soudce či státního zástupce.

Katedra odborného vzdělávání se zaměřovala zejména na organizování kurzů a seminářů určených pro kontinuální vzdělávání soudců, asistentů soudců a státních zástupců, odborného aparátu soudů a státních zastupitelství. Zejména se jednalo o vzdělávání v jednotlivých oblastech civilního, trestního a správního soudnictví.

---

³² Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 02/2014, kterou se vydává Statut Justiční akademie, ve znění instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 30. března 2014

³³ Justiční akademie, *Organizační a vnitřní řád Justiční akademie*, [online]. jacz.cz, [cit. 22. únor 2015] Dostupné na <http://www.jacz.cz/phocadownload/dokumenty_ke_stazeni/organizan%20struktura%20-%202015.pdf>.

³⁴ KOMENDA, Antonín. O Justiční akademii v Kroměříži. *Soudce*, 2007, roč. 9, č. 3, s. 21.

Z neprávnických disciplín je na místě zmínit například oblast aplikované psychologie, sociologie, psychiatrie, ale také etiky či rétoriky.

Katedra zahraničních vztahů a evropského práva se zaměřovala především na organizování kurzů a seminářů pro vzdělávání v oblasti evropského práva a disciplín souvisejících. Pořádala taktéž řadu seminářů na výuku cizích jazyků. Vedle této činnosti však zabezpečovala agendu mezinárodních vztahů.³⁵

3. 4. Vzdělávací činnost Akademie

3. 4. 1. Obecně ke vzdělávání

Původním sídlem Justiční akademie byla Stráž pod Ralskem, 110 km severně od Prahy. Od roku 2005 je však oficiálním sídlem Kroměříž, kde již od roku 1997 fungovala Justiční škola pro vzdělávání vyšších soudních úředníků. Tímto došlo ke sjednocení vzdělávání odborných zaměstnanců justice pod záštitou jediné instituce. V současné době však Akademie využívá taktéž řadu regionálních učeben například v Praze, Hradci Králové, Litoměřicích, Plzni, Českých Budějovicích, Ostravě, Brně, či v Olomouci.³⁶

Lektoři, jež působí na Justiční akademii, jsou oslovováni a následně uváděni do funkcí lektorů a pedagogů Radou. Jsou vybíráni z řad soudců, státních zástupců, advokátů, notářů, soudních exekutorů, akademických pracovníků vysokých škol a dalších významných odborníků. Za odbornou vzdělávací činnost vykonávanou v pracovním poměru k Akademii jim náleží plat akademického pracovníka státní vysoké školy. Ovšem soudci mohou tuto pedagogickou činnost vykonávat pouze se souhlasem příslušného předsedy soudu.³⁷

Proces vzdělávání probíhá dle Plánu vzdělávání, jež byl Radou schválen pro příslušný nadcházející kalendářní rok. Plán je tvořen Akademií na základě zkušeností z předchozích let, z doporučení odborných garantů pracovních skupin, jež jsou sestaveny dle jednotlivých oblastí práva, např. pracovní skupina pro oblast civilního, trestního, správního či insolvenčního práva, dále podle současného stavu

---

³⁵ „Tamtéž“

³⁶ KOVÁŘOVÁ, Daniela. Justiční akademie slavila. *Soudce*, 2011, roč. 13, č. 1, s. 24-26.

³⁷ zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

legislativních prací a v neposlední řadě také na základě podnětů z evaluačních listů, které vyplňují účastníci vzdělávání. Takto vytvořený plán je nejprve schvalován v jednotlivých pracovních skupinách a následně je Plán jako celek schválen Radou.³⁸

Plán může být v průběhu roku průběžně doplňován o aktuální vzdělávací akce reagující na probíhající legislativní změny, podněty Ministerstva, či požadavky ze strany soudců a státních zástupců. I tyto dodatečné korektury však musí projít schvalovacím procesem Rady.³⁹

3. 4. 2. Přehled současného zaměření vzdělávacích činností Justiční akademie

Odborná pedagogická činnost Akademie je zaměřena zejména na soustavné kontinuální vzdělávání soudců, státních zástupců a dalších odborných zaměstnanců české justice. Dále Akademie zajišťuje odbornou přípravu justičních a právních čekatelů prostřednictvím výchovně vzdělávacích akcí, včetně asistence na organizačním zajištění jejich zkoušek. Neopominutelnou součástí činností Akademie je zprostředkování kvalifikačního studia vyšším soudním úředníkům a vyšším úředníkům státních zastupitelství. Vzdělávací akce jsou Akademií organizovány v úzké součinnosti se soudy a státními zastupitelstvími tak, aby co nejvíce odpovídali potřebám vzdělávání.⁴⁰

Akademie své kurzy obecně koncipuje tak, aby vedle rozvíjení odborných kompetencí, které jsou souborem odborných požadavků pro výkon konkrétní právní profese, byl studentům umožněn také rozvoj tzv. „měkkých kompetencí“, jež jsou souborem požadavků potřebných pro kvalitní výkon funkce nezávisle na konkrétní odbornosti, ale na komplexních schopnostech člověka.⁴¹ Tyto kurzy a semináře jsou v současnosti zaměřeny zejména na komunikaci, řešení zátěžových situací a psychologii.⁴² Pro zajímavost bych uvedla, že v roce 2013 byl na rozvoj těchto

---

³⁸ Justiční akademie, *Proces vzdělávání*, [online]. jacz.cz, [cit. 22. únor 2015] Dostupné na <http://www.jacz.cz/phocadownload/dokumenty_ke_stazeni/proces_vzdelavani_v_ja_8-2010.pdf>.

³⁹ „Tamtéž“

⁴⁰ Justiční akademie, *Justiční akademie*, [online]. jacz.cz, [cit. 22. únor 2015] Dostupné na <http://www.jacz.cz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=12&Itemid=1&lang=cs>.

⁴¹ HAVELOVÁ, Ludmila. Analýza vzdělávacích potřeb a vytvoření systému vzdělávání zaměstnanců odborného aparátu soudců a státních zastupitelství. *Soudce*, 2012, roč. 14, č. 7-8, s. 47-54.

⁴² Právní prostor, *Ve srovnání se zahraničím si Justiční akademie vede velmi dobře*, [online]. jacz.cz, [cit. 22. únor 2015] Dostupné na <http://www.jacz.cz/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=8%3Arocni-zpravy-o-cinnosti-ja&Itemid=318&lang=cs>.

„měkkých kompetencí“ pořádán speciální seminář věnující se romistice, který účastníkům zprostředkoval informace o historii Romů, kulturních odlišnostech, fungování jejich rodin, či aktuálních problémech této nejpočetnější menšiny v České republice. Dalším zajímavým seminářem byl kurz tvůrčího psaní, který měl soudcům pomoci ve zdokonalení dovednosti psaní odborného textu srozumitelně, efektivně a přitom čtivě.⁴³

3. 5. Vnitrostátní a mezinárodní spolupráce Justiční akademie

Možnost spolupráce Justiční akademie s vnitrostátními či zahraničními partnerskými institucemi na pořádání vzdělávacích akcí je zakotvena v článku 3 odstavci 5 a 6 Statutu.

3. 5. 1. Vnitrostátní spolupráce

Co se týče vnitrostátní spolupráce, tak mezi nejvýznamnějšími partnery Justiční akademie v oblasti pořádání vzdělávacích kurzů a seminářů zaměřených na jednotlivé oblasti práva a justičních profesí, patří zejména Notářská komora, Exekutorská komora, Česká advokátní komora, Jednota českých právníků, Asociace insolvenčních správců či Soudcovská unie ČR.⁴⁴

3. 5. 2. Zahraniční spolupráce

Zahraničními partnery Justiční akademie, jež se podílejí na vzdělávání českých soudců a státních zástupců, jsou zejména EJTN, Evropská justiční vzdělávací síť, které je v závěru této práce věnována samostatná kapitola, neboť se jedná o nejvýznamnějšího partnera Akademie, dále ERA, Akademie evropského práva a EIPA, Evropský institut pro veřejnou správu.⁴⁵ ERA je nezisková organizace zprostředkovávající odbornou přípravu v oblasti evropského práva pro osoby, jež profesně působí v právní oblasti. Většina členských států Evropské Unie je členy ERA.

---

⁴³ Justiční akademie, *Roční zpráva JA 2013*, [online]. jacz.cz, [cit. 28. únor 2015] Dostupné na <http://www.jacz.cz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=12&Itemid=1&lang=cs>.

⁴⁴ „Tamtéž“

⁴⁵ „Tamtéž“

Tato organizace je finančně zaštiťována Evropskou Unií. ERA pořádá řadu konferencí a seminářů napříč evropskými státy a nabízí taktéž online e-learningovou podporu a vydává svůj odborný časopis ERA Forum.⁴⁶ EIPA, Evropský institut veřejné správy, je opět nezávislou institucí zaměřující se na vzdělávání státních úředníků působících v oblasti státní správy ve vztahu k evropským záležitostem. Tematicky se zaměřuje na legislativu Evropské Unie, evropské rozhodovací procesy, evropskou politiku, integraci a její vliv na státní správu v členských zemích.⁴⁷

Justiční akademie umožnila svým posluchačům v roce 2013 účast na 62 vzdělávacích akcích se zahraničním prvkem. Zájemci o tyto kurzy mohly v roce 2013 vycestovat například do Chorvatska, Nizozemí, Velké Británie, Německa, Francie. Naopak do České republiky přicestovali soudci a státní zástupci ze Španělska, Francie, Itálie, Polska, Nizozemí a Portugalska. O tyto kurzy je mezi posluchači poměrně vysoký zájem, neboť umožňují účastníkům srovnání svých zkušeností se zahraničními kolegy, navázat s nimi kontakt a spolupráci, prohloubit si jak odborné profesní zkušenosti, tak na druhé straně zdokonalit své jazykové dovednosti.⁴⁸

---

⁴⁶ ERA, *Academy of European Law*, [online]. era.in., [cit. 28. únor 2015] Dostupné na <https://www.era.int/cgi-bin/cms?_SID=66c357f95acd416676dd97577a9217b4fd6c6bc600347050755455&_sprache=en&_bereich=ansicht&_aktion=detail&_schluessel=era>.

⁴⁷ Ministerstvo vnitra České republiky, *Evropský institut státní správy*, [online]. mvcr.cz., [cit. 28. únor 2015] Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/sluzba/docDetail.aspx?docid=21878230&doctype>>.

⁴⁸ Justiční akademie, *Roční zpráva JA 2013*, [online]. jacz.cz, [cit. 28. únor 2015] Dostupné na <http://www.jacz.cz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=12&Itemid=1&lang=cs>.

3. 5. 3. Statistické údaje reflektující účast soudců a státních zástupců na vzdělávacích akcích pořádaných Akademií

Jen pro doplnění celkového přehledu uvádím na tomto místě některé statistické údaje, jež Akademie každoročně zveřejňuje ve svých výročních zprávách. Tabulka přehledně ukazuje, nakolik jsou nabízené vzdělávací akce skutečně využívány. Tyto údaje jsou snáze dostupné od roku 2009, kdy začal fungovat elektronický systém Akademie, ASJA.⁴⁹ V tabulce není uveden rok 2014, neboť výroční zpráva hodnotící rok 2014 nebyla dosud zveřejněna.

	Počet uspořádaných vzdělávacích akcí	Počet soudců	Počet státních zástupců	Pozn.
2013	796	2247 (74% z celkového počtu)	790 (36% z celkového počtu státních zástupců v ČR)	Vyšší počet účastí soudců v důsledku rekodifikace civilního práva
2012	933	1884 (62% z celkového počtu)	719 (33% z celkového počtu státních zástupců v ČR)	
2011	565	1613 (53% z celkového počtu)	661 (31% z celkového počtu státních zástupců v ČR)	
2010	476	1270 (41% z celkového počtu)	805 (37% z celkového počtu státních zástupců v ČR)	Důsledek zhoršená ekonomická situace a snížení počtu jazykových seminářů
2009	596	1760 (58% z celkového počtu soudců v ČR)	1171 (94% z celkového počtu státních zástupců v ČR)	Vysoký počet účastí státních zástupců v důsledku rekodifikace trestního zákoníku

⁴⁹ Justiční akademie, *Dokumenty ke stažení*, [online]. jacz.cz, [cit. 28. únor 2015] Dostupné na <http://www.jacz.cz/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=8%3Arocni-zpravy-o-cinnosti-ja&Itemid=318&lang=cs>.

3. 6. Justiční akademie a justiční a právní čekatelé

Tuto podkapitolu jsem na tomto místě své práce zařadila zejména z důvodu zdůraznění rozdílného vzdělávacího konceptu v českém a francouzském právním prostředí. Na tomto místě se tedy budu věnovat české právní úpravě.

Právní úpravu výběru, přijímání, odborné přípravy a následně vykonání odborné justiční zkoušky čekateli a odborné závěrečné zkoušky právními čekateli nalezneme ve vyhlášce č. 303/2002 Sb., o výběru, přijímání a odborné přípravě justičních právních čekatelů a odborné závěrečné zkoušce právních čekatelů. Ačkoliv zákon o soudech a soudcích v § 129 odst. 2 stanovuje: „Justiční akademie připravuje a po organizační a odborné stránce zabezpečuje výchovně vzdělávací akce v rámci přípravy justičních a právních čekatelů“, není její postavení a úloha natolik klíčová, jako je tomu při vzdělávání těchto osob ve Francii. Vyhláška uvádí, že výběrové řízení je v kompetencích krajských soudů a krajských státních zastupitelství.

Ve fázi výběru vhodných uchazečů participuje Akademie u přijímacího pohovoru uchazeče, který provádí komise složená ze soudců nebo státních zástupců působících v obvodu příslušného krajského soudu, či krajského státního zastupitelství, jež vyhlásilo přijímací řízení. A to tak, že přijímacího pohovoru se účastní Radou Justiční akademie pověřený zástupce, který se na závěr přijímacího pohovoru písemně vyjádří k výsledku pohovoru s uchazečem. K tomuto písemnému vyjádření je následně přihlédnuto v rámci přijímání uchazeče do přípravné služby předsedou krajského soudu, či krajským státním zástupcem.⁵⁰

Následná přípravná služba justičních a právních čekatelů je vykonávána u okresních soudů, krajských soudů, okresních státních zastupitelství a krajských státních zastupitelství. Případně lze na základě dohody s čekatelem a příslušným orgánem část přípravné služby vykonat u vrchního soudu, Nejvyššího soudu, či Nejvyššího správního soudu, ale také u advokáta, notáře, soudního exekutora, Služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky, finančního či katastrálního úřadu nebo u jiného správního úřadu. Školitelé čekatelů jsou dle vyhlášky jmenováni předsedou krajského soudu či krajského státního zastupitelství a jsou jimi nejzkušenější soudci a státní zástupci, kteří poskytují záruku za řádnou výchovu čekatelů. Justiční akademie v této fázi poskytuje jen doplňkové semináře a kurzy,

---

⁵⁰ vyhláška č. 303/2002 Sb., o výběru, přijímání a odborné přípravě justičních a právních čekatelů a o odborné justiční zkoušce a o odborné závěrečné zkoušce právních čekatelů, ve znění pozdějších předpisů.

kterých se čekatelé mohou účastnit. Ve fázi výkonu odborné závěrečné zkoušky již Akademie nijak nevystupuje. Její organizace je svěřena do rukou Ministerstva spravedlnosti.⁵¹

3.6.1. Obsahová náplň čekatelské přípravy

Justiční akademie v rámci přípravy na budoucí funkci soudce či státního zástupce připravuje a po odborné stránce zajišťuje adaptační kurz, který je zaměřen na seznámení čekatele s průběhem přípravné služby, se základními předpisy upravujícími činnost soudů a státních zastupitelství. Adaptační kurz pro začínající justiční a právní čekatele obsahuje semináře jak z oblasti hmotného tak procesního práva, jak práva vnitrostátního tak i komunitárního. Významná jsou také simulovaná soudní jednání z oblasti civilního procesu i z oblasti trestního řízení. Tento kurz probíhá v prvních šesti měsících přípravné služby.

Dále Justiční akademie pořádá další výchovně vzdělávací akce, jejichž součástí jsou zejména, semináře, přednášky, soustředění, cvičení a závěrečné kurzy, a to jak v podobě prezenční, tak podobě e-learningové. Čekatelé jsou dále vzděláváni v oblastech mimoprávních, neboť jsou zařazeny výcviky z aplikované psychologie, komunikace, sebeprezentace, rétoriky, krizové komunikace, řešení konfliktních situací a další.⁵²

---

⁵¹ „Tamtéž“

⁵² Justiční akademie, *Proces vzdělávání*, [online]. jacz.cz, [cit. 9. březen 2015] Dostupné na <http://www.jacz.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=544&Itemid=290&lang=cs>.

3. 7. Studium vyšších soudních úředníků a vyšších úředníků státních zastupitelství

Justiční akademie zajišťuje na základě zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů, vzdělávání vyšších soudních úředníků a vyšších úředníků státních zastupitelství. Studium je koncipováno do 24 prezenčních soustředění a rozloženo do nejméně 18 měsíců. Následně je ukončeno závěrečnou zkouškou. Soustředění jsou zaměřena jak na poskytnutí teoretického vzdělání, tak na přípravu praktickou. Podmínky přijetí ke studiu a další obsah studia je stanoven instrukcí Ministerstva spravedlnosti o přijímání ke studiu vyšších soudních úředníků a vyšších úředníků státního zastupitelství, organizaci, podmínkách a průběhu tohoto studia.⁵³

3. 8. Obsah kontinuálního vzdělávání soudců a státních zástupců

Semináře v rámci kontinuálního vzdělávání jsou pro soudce a státní zástupce koncipovány dle odborného zaměření v rámci jednotlivých oblastí soudnictví. Řada seminářů z oblasti soukromého práva je zaměřena zejména na legislativní změny v důsledku rekodifikace soukromého práva, ale také je pro rok 2015 plánována řada seminářů, jež bude věnována problematice insolvenčního práva. Dalšími sekcemi vzdělávání je sekce cizích jazyků, ekonomie a managementu, správní soudnictví, trestní soudnictví, ústavní, evropské a mezinárodní právo. Soudci si v těchto oblastech volí konkrétní semináře, kterých se chtějí zúčastnit, přičemž počet účastí není omezen. Na jednotlivé vzdělávací akce se přihlašují prostřednictvím informačního systému ASJA. Dále mohou nově využívat zavedené e-learningové podpory LMS Unifor learning.⁵⁴

---

⁵³ Justiční akademie, *Kvalifikační studium vyšších soudních úředníků a vyšších úředníků státního zastupitelství na Justiční akademii*, [online]. jacz.cz, [cit. 9. březen 2015] Dostupné na <http://www.jacz.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=544&Itemid=290&lang=cs>.

⁵⁴ Justiční akademie, *Vzdělávání*, [online]. jacz.cz, [cit. 9. březen 2015] Dostupné na <http://www.jacz.cz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=12&Itemid=1&lang=cs>.

3. 9. Vzdělávání poskytované soudy

Kromě seminářů zaměřených na prohlubování vzdělávání justičních pracovníků pořádaných Justiční Akademií, existuje v českém právním prostředí také možnost využívat vzdělávacích seminářů pořádaných soudy. Zatímco ve Francii, jak bude podrobněji rozvedeno v následujících kapitolách, existuje jedna centrální vzdělávací instituce, která zároveň zaštiťuje a koordinuje kurzy a semináře pořádané jednotlivými soudy, v České republice se jedná o autonomní způsob vzdělávání, které je samostatně v režii toho kterého soudu.

3. 9. 1. Odborná symposia a semináře Nejvyššího soudu

Nejprve bych na tomto místě uvedla pořádání odborných symposií Nejvyšším soudem České republiky. Nejvyšší soud pravidelně koná tato odborná symposia, na kterých jsou přednášeny příspěvky autorů z řad jak akademické sféry, tak praktikující právnické veřejnosti, zejména advokátů, notářů, soudců, exekutorů, podnikových právníků, jakož i právníků orgánů státní správy a samosprávy. Symposia se konají na předem vyhlášené téma za účasti soudců, kteří se danou problematikou zabývají v rámci své rozhodovací činnosti, a rovněž za účasti zástupců předních českých právnických fakult, kteří se problematice věnují po odborné stránce. Smyslem konání těchto odborných besed je především poukázat na praktické problémy, ke kterým může docházet při aplikaci soudních rozhodnutí a získávat tak zpětnou vazbu k zaujatým právním postojům. Jen pro představu bylo odborné symposium konáno například na téma: Obchodní společnosti a jejich financování, Komerční nemovitosti v judikatuře Nejvyššího soudu, Pracovněprávní konference, Náhrada škody a s ní související otázky, Věcná práva a restituce a další.⁵⁵

Vedle odborných symposií však Nejvyšší soud pořádá také řadu seminářů zaměřených na problematiku evropského práva, a to jak pro soudce tak asistenty těchto soudců. Pro zajímavost uvedu například seminář, který proběhl v roce 2012 pod vedením Prof. Jiřího Malenovského a Prof. Ireny Pelikánové na téma:

---

⁵⁵ Nejvyšší soud, *Odborná symposia a semináře*, [online]. nsoud.cz, [cit. 17. březen 2015] Dostupné na <http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/Edit/Sympoziaaseminare~OdbornasympozianadjudikaturouNS?Open&area=Sympozia%20a%20semin%C3%A1%C5%99e&grp=Odborn%C3%A1%20sympozia%20nad%20judikaturou%20NS&lng=>>.

„Soukromoprávní aspekty soutěžního práva Evropské Unie“ a seminář „Harmonizace autorského práva.“

3. 9. 2. **Semináře pořádané krajskými soudy**

Do působnosti zejména místopředsedů jednotlivých krajských soudů patří též organizování odborných seminářů, které mají za cíl upozornit na novelizace popřípadě vyvíjející se judikaturu v dané právní oblasti. Semináře jsou organizovány zejména po jednotlivých soudních odděleních a konají se zpravidla jedenkrát za rok.⁵⁶

---

⁵⁶ Informace získaná z telefonických hovorů s Městským soudem v Praze, Krajským soudem v Brně, Krajským soudem v Ostravě. Z informací podaných po telefonickém hovoru s Vrchním soudem v Praze a Olomouci jsem byla plně odkázána na Justiční akademii, neboť průběžné semináře nepořádají. Naposledy byl seminář u Vrchního soudu v Praze pořádán ku příležitosti rekonstrukce soukromého práva.

4. Vzdělávání soudců a odborného aparátu soudů ve Francii

4. 1. Ústavní a zákonné zakotvení

Stejně jako je tomu v České republice, kdy moc soudní je zakotvena v samostatné hlavě Ústavy České republiky, tedy konkrétně v hlavě IV., je moc soudní zakotvena v hlavě VIII. Ústavy Francouzské republiky. Ústava V. Francouzské republiky nabyla účinnosti k 4. říjnu 1958, je rozdělena do 15 hlav a 89 článků. Ačkoliv Ústava Francouzské republiky patří k ústavám tuhým, není neměnná. Změnu Ústavy musí schválit obě sněmovny Parlamentu a poté je změna schvalována v referendu. S ohledem na zaměření tématu diplomové práce, je důležitý zejména článek 64 a článek 65 hlavy VIII. Článek 64 odkazuje na organický zákon⁵⁷, který upravuje postavení soudců a státních zástupců ve francouzském soudnictví. Článek 65 uvádí do života Nejvyšší soudcovskou radu, která se skládá ze dvou kolegií, z nichž jedno je příslušné ve věcech soudců a druhé ve věcech státních zástupců.

Členy tohoto kolegia tvoří kromě prezidenta republiky též ministr spravedlnosti, nazývaný také strážce pečeti, dále šest soudců a jeden státní zástupce. Důležité je, že toto kolegium rozhoduje jako disciplinární rada ve věcech soudců. Tento článek v podrobnostech odkazuje na prováděcí organický zákon.⁵⁸ Organický zákon je takový zákon, který „se vztahuje k definici základních práv a veřejných svobod, zákony, které schvalují autonomní statuty a obecné volební zřízení a zákony definované v Ústavě.“⁵⁹ V tomto případě se tedy jedná o zákon, na který odkazuje sama Ústava Francie.

Tímto organickým zákonem je zákon číslo 58-1270 z 22. prosince 1958 upravující postavení soudců a státních zástupců spolu s prováděcí vyhláškou k tomuto zákonu č. 93-21 ze 7. ledna 1993. Tento zákon bychom mohli v českém právním prostředí přirovnat k zákonu o soudech a soudcích, neboť shodně obsahuje úpravu, zejména organizace, uspořádání a složení soudů, záruky výkonu moci soudní, způsob ustanovování, výkonu a zániku funkce soudce. Rovněž upravuje neslučitelnost funkcí

---

⁵⁷ zákon č. 58-1270 z roku 1958, upravující postavení soudců a státních zástupců.

⁵⁸ JIRÁSKOVÁ, Věra. *Dokumenty k ústavním systémům*. 1. vydání. Praha: Vydavatelství Karolinum, 1996, 329 s. (Ústavu Francouzské republiky přeložil JUDr. Vladimír Flegl, CSc.)

⁵⁹ Evropská komise, *Právo členského státu Francie*, [online]. e-justice.europa.eu, [cit. 15. listopad 2014] Dostupné na <https://e-justice.europa.eu/content_member_state_law-6-es-cs.do?member=1>.

soudce, omezení výkonu funkce soudce a další instituty nezbytné pro řádný výkon moci soudní.

Dalším důležitým právním předpisem, je vyhláška č. 72-355 ze 4. května 1972 týkající se postavení, organizace a působnosti Národní školy magistratury, v originále „*École nationale de la magistrature*“. Ve francouzském jazyce termín „*magistrature*“ zahrnuje jak soudce, tak státní zástupce. Tato národní instituce slouží jednak vůbec k prvotnímu vzdělávání budoucích soudců a státních zástupců, tedy přípravu na tuto funkci, včetně složení odborných závěrečných zkoušek, tak i jejich další kontinuální vzdělávání. Této instituci bude v mé práci věnována zvýšená pozornost v následujících podkapitolách. Pro komplexnost úpravy je vhodné zmínit taktéž vyhlášku č. 99-1073 z 21. prosince 1999 upravující postavení zaměstnanců a pedagogů působících v této instituci. Národní škola magistratury je právnickou osobou, jež působí pod záštitou Ministerstva spravedlnosti. Disponuje řadou vlastních aktů administrativní a finanční povahy. Interním normativním aktem upravujícím chod instituce je vnitřní řád, jež provádí výše zmíněnou vyhlášku č. 72-355.

4. 2. Povinnost francouzského soudce vzdělávat se a následné hodnocení jejich odborné způsobilosti

Odborná činnost každého soudce je předmětem hodnocení, jež probíhá pravidelně každé dva roky. Hodnocení je významné zejména v případě zájmu soudce či státního zástupce o povýšení nebo naopak v případě zamýšleného kárného postihu. Následně budu hovořit jen o soudcích, obdobně však platí i pro státní zástupce. Celkovému hodnocení předchází osobní rozhovor s předsedou, popřípadě vedoucím soudního oddělení, u něhož soudce vykonává svou činnost. Odbornou způsobilost následně posuzuje předseda soudu vyšší instance, než u kterého soudce působí. Hodnocení odborné způsobilosti soudce se provádí na základě osobního portfolia, které se vede ohledně každého z nich. V osobním portfoliu jsou založeny veškeré písemnosti týkající se jeho rozhodovací činnosti, včetně elektronických záznamů, byly-li pořízeny.

Součástí portfolia však nemohou být skutečnosti uvádějící politickou příslušnost soudce, jeho náboženské vyznání nebo údaje úzce související se soukromým životem soudce. Hodnotící stanovisko je následně zasíláno ministerstvu spravedlnosti.

V případě, že soudce nesouhlasí s výsledkem svého hodnocení, může požádat tzv. „*Commission de l'avancement*“, dále jen „Postupovou komisi“ o přezkum jeho odborné způsobilosti. Tato komise, jejíž složení je uvedeno v zákoně č. 58-1270 z roku 1958, je společná jak pro soudce, tak státní zástupce. Komise si může za účelem zhodnocení odborné způsobilosti soudce vyžádat odborná hodnotící stanoviska osob, jež mají obdobné profesní zaměření jako soudce hodnocený. Tato komise zasedá minimálně jedenkrát do roka a jejím úkolem je mimo jiné vytvářet seznamy vhodných kandidátů na pozice soudců. Uvedení soudce na této listině je konečné a nelze jej z ní v budoucnu vyškrtnout. Zpráva o činnosti komise je veřejně přístupná.⁶⁰

Mezi základní povinnosti soudce vyplývající ze zákona č. 58-1270 z roku 1958 patří též povinnost vzdělávat se. A to konkrétně povinnost využívat vzdělávacích modulů nabízených ENM. O povinném rozsahu je podrobněji pojednáno v následující kapitole věnující se kontinuálnímu vzdělávání. Nicméně je na tomto místě vhodné zmínit, že v rámci posuzování odborné způsobilosti soudce je předsedou funkčně nadřízeného soudu soudci také doporučeno, jaké další vzdělávání a semináře nabízející ENM by měl využít, aby mohl lépe naplňovat požadavky funkce, kterou v justici zastává, popřípadě hodlá v budoucnu zastávat.

V případě, že soudce svou povinnost odborně se vzdělávat neplní, popřípadě plní nedostatečně a jeho rozhodovací činnost vykazuje známky neodbornosti, stává se soudce kárně odpovědným za svou neodbornost. Odpovědnost nastupuje zejména tehdy, když svým nesprávným rozhodnutím neoprávněně zasáhne do práv účastníků řízení. O kárném provinění rozhoduje Nejvyšší soudcovská rada, o které bylo psáno výše. Kárná opatření jsou stanovena taxativně a koncipována obdobně jako v České republice od nejméně závažných až po úplné zbavení funkce soudce. Oproti České republice však udělení konkrétního kárného opatření předchází ještě písemné varování, které je soudci adresováno v případě zjištění nedostatků v jeho činnosti. Toto varování je z profesního portfolia smazáno, pokud v následujících třech letech nedojde k dalšímu pochybení soudce.⁶¹

---

⁶⁰ Vyhláška č. 99-1073 z roku 1999, provádějící zákon č. 58-1073 z roku 1958, upravující postavení soudců a státních zástupců

⁶¹ zákon č. 58-1270 z roku 1958, upravující postavení soudců a státních zástupců

4. 2. 1. Národní škola magistratury

Národní škola magistratury, dále jen „ENM“, jak již bylo zmíněno výše, je nezávislá právnická osoba, založená dle veřejného práva. Jedná se o instituci vystupující v postavení veřejného orgánu státní administrativy. Organizačně je podřízena Ministerstvu spravedlnosti, jež nad její činností vykonává dohled.⁶² ENM je tedy veřejnou administrativní institucí, jež hospodaří dle rozpočtu, který schvaluje správní rada. Převažujícími příjmy do tohoto rozpočtu jsou státní dotace ve výši pohybující se okolo 30 milionů Eur. ENM neorganizuje vzdělávací kurzy za kurzovné. Její příjmy nejsou tvořeny ziskem z poskytováním vzdělání za úplatu.⁶³ ENM pro permanentní vzdělávání soudců a státních zástupců je jednou z nejvýznamnějších škol pro výchovu budoucích zaměstnanců francouzské justice. Další významnou francouzskou vzdělávací institucí je ENA „*École nationale Administrative*“, tedy institut zajišťující vzdělávání nejvyšších funkcí státní správy, včetně prezidentů, starostů a úředníků na nejvyšších místech.⁶⁴

4. 2. 2. Historie, prostory a sídlo ENM

Národní škola magistratury, byla založena v roce 1958 pod původním označením „Národní centrum pro soudní studia“. Současné označení přijala instituce až v roce 1970. Sídlo ENM je přístavní město na jihozápadě Francie, Bordeaux, kde se vzdělávají budoucí justiční čekatelé, kterým se ve Francii jednoduše říká posluchači spravedlnosti, v originále „*auditeurs de justice*“. ENM má pobočku taktéž v Paříži, která se zaměřuje především na následné, kontinuální vzdělávání soudců a státních zástupců, kteří v praxi již působí. Dále se také soustředí na navazování a udržování mezinárodní spolupráce, které bude taktéž věnována samostatná podkapitola.

Prostory ENM v centru města Bordeaux jsou ponořeny v historii, v prostorách středověkého hradu, poblíž katedrály sv. André. V těsné blízkosti školy, se nachází

---

⁶² ONDRUŠ, Radek. Výběr a příprava justičních čekatelů pro funkce soudce a státních zástupců a další vzdělávání soudců a státních zástupců ve Francii. *Soudce*, 2003, roč. 5, č. 3, s. 4 – 5.

⁶³ ENM. *Présentation de l'école*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 15. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.enm-justice.fr/presentation/accueil.php>>.

⁶⁴ PEŠLOVÁ, Andrea. École nationale de la Magistrature (ENM). *Soudce*, 2006, roč. 8, č. 1, s. 28 – 29.

soud první instance a moderní skleněná budova soudu odvolacího. Dle architekta budovy odvolacího soudu má průsvitnost skla vyjadřovat transparentnost justice.⁶⁵

4. 2. 3. Základní úlohy ENM

Národní škola magistratury plní v současnosti tři základní funkce. První z nich je vhodný výběr a úvodní vzdělávání budoucích justičních čekatelů. Následně ENM zajišťuje kontinuální vzdělávání soudců a státních zástupců a taktéž justiční vzdělávání zahraničních soudců a státních zástupců, v rámci stáží, na základě dohod o spolupráci, jež byly uzavřeny mezi Francií a partnerským státem.⁶⁶ Spolupráce mezi Francií a Českou republikou provází Justiční akademii již od samotného jejího vzniku v roce 2002. Jednalo se o vzájemný projekt, jež nesl označení *Phare*. Projekt byl zaměřen na podporu a rozvoj české Justiční akademie, podpora v začátcích její existence. Projekt se soustředil na celoživotní vzdělávání v justici a byl financován jednak ze zdrojů Evropské unie a jednak ze státního rozpočtu ČR. Čeští a francouzští experti se zejména zaměřili na řádné školení budoucích lektorů Akademie.⁶⁷

Absolvent ENM je po řádném absolvování vzdělávacího kurzu a úspěšném složení odborné závěrečné zkoušky způsobilý vykonávat tyto funkce: soudce soudu prvního stupně, soudce nad mládeží, či soudce vykonávajícího dozor nad místy výkonu trestu odnětí svobody. Absolventi mohou taktéž zastávat funkci státního zástupce u výše uvedených soudů, neboť ve Francii je umožněna plná prostupnost jednotlivých soudních funkcí.⁶⁸

Výhodu tohoto francouzského národního vzdělávacího systému, oproti vzdělávacímu systému v naší zemi, můžeme spatřovat zejména v tom, že každý úspěšný absolvent ENM má zákonný nárok na práci v justici. Ovšem na druhé straně jsou absolventi po jmenování do konkrétní justiční funkce zavázáni pracovat v justici minimálně deset let. Kterou konkrétní justiční profesi bude zastávat, záleží na výsledcích závěrečné odborné zkoušky, kterou se příprava na budoucí povolání končí.⁶⁹

---

⁶⁵ PEŠLOVÁ, Andrea. École nationale de la Magistrature (ENM). *Soudce*, 2006, roč. 8, č. 1, s. 28 – 29.

⁶⁶ ENM. *Les missions de l'école*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 15. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.enm-justice.fr/presentation/les-missions.php>>.

⁶⁷ PACHMAN, Jan. Justiční akademie ČR. *Soudce*, 2012, roč. 14, č. 5, s. 31-32.

⁶⁸ ONDRUŠ, Radek. Výběr a příprava justičních čekatelů pro funkce soudce a státních zástupců a další vzdělávání soudců a státních zástupců ve Francii. *Soudce*, 2003, roč. 5, č. 3, s. 4.

⁶⁹ PEŠLOVÁ, Andrea. École nationale de la magistrature (ENM). *Soudce*, 2006, roč. 8, č. 1, s. 31.

Obecně si instituce klade za cíl vychovat soudce, který si zcela osvojí 13 základních kompetencí, které kladou důraz na praktičnost a efektivnost rozhodování soudce v každodenním životě. Mezi tyto klíčové kompetence patří: 1. přijímat pozici autority, být pokorný a poslušný vůči nim, 2. správně analyzovat a syntetizovat situaci, které se rozhodování týká, 3. respektovat a garantovat spravedlivý proces, 4. zcela si osvojit etická pravidla výkonu funkce soudce, 5. řádně členit, odůvodňovat a osvětlovat důvody rozhodnutí, 6. zohledňovat mezinárodněprávní prostředí, 7. rozhodovat na základě zdravého rozumu, 8. s rozmyslem organizovat a řídit, 9. zachovávat kontradiktornost řízení, 10. rozhodování přizpůsobovat okolnostem a prostředí, 11. osvojit si techniky naslouchání a sdílení, 12. smiřovat strany, vést je k dohodě, 13. umět spolupracovat a pracovat v kolektivu.⁷⁰

4. 3. Řízení a chod ENM

4. 3. 1. Ředitel

Jak již bylo výše zmíněno, ENM je zřízena a centrálně spravována Ministerstvem spravedlnosti. Přesto však existuje vnitřní struktura řízení, zajišťující řádný chod této instituce.

V čele Instituce pro vzdělávání stojí ředitel, který je jmenován dekretem ministra spravedlnosti. Ředitel realizuje vzdělávací poslání školy a přijímá veškerá opatření nezbytná pro provedení opatření přijatých správní radou. Zároveň předsedá pedagogické radě. Dbá na zachovávání vnitřní disciplíny instituce a fungování všech jejích organizačních oddělení. Důležitou pravomocí ředitele je schvalování veškerých příjmů a výdajů ENM.⁷¹

4. 3. 2. Správní rada

Správní rada je složena z dvaceti členů, mezi které patří například předseda Kasačního soudu, generální prokurátor kasačního soudu, dále soudci, státní zástupci, zástupci jednotlivých odborů Ministerstva spravedlnosti, advokáti, vysokoškolští pedagogové. S výjimkou předsedy kasačního soudu a generálního prokurátora

---

⁷⁰ ENM. *Une pédagogie transversale*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 16. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.enm-justice.fr/presentation/pedagogie-transversale.php>>.

⁷¹ vyhláška č. 72-355, Statut národní školy Magistratury, ve znění pozdějších předpisů

kasačního soudu, jsou členové rady voleni na čtyři roky. Za výkon funkce člena správní rady nenáleží odměna, jedná se o čestné funkce.

Správní rada jako taková nevykonává přímé řízení, ale stanovuje základní strategie a orientaci činnosti ENM. Zejména tedy projednává organizaci a uspořádání a náplň počátečního a následného vzdělávání. Schvaluje výroční zprávu ředitele shrnující administrativní a finanční fungování školy, projednává interní pravidla fungování ENM, jež byla přijata ředitelem, před jejich odesláním ministru spravedlnosti k finálnímu schválení.⁷²

4. 3. 3. Rada pedagogů

Dvanáctičlenná pedagogická rada, jejímž předsedou je ředitel ENM, slouží řediteli jako pomocný orgán k realizaci vzdělávacího programu a k naplňování poslání instituce.

Přispívá zejména tím, že své odborné názory na průběh a obsah výuky přednáší správní radě, která následně udává základní směr vzdělávání.⁷³

---

⁷² „Tamtéž“

⁷³ „Tamtéž“

4. 4. Školicí střediska

Výuka na ENM je strukturovaná, a to jak v počáteční, tak i následné fázi, do školicích středisek, jejichž seznam stanoví ředitel po konzultaci se správní radou. Nad výukou, jež poskytuje každé ze středisek, dohlíží děkan výuky, kterého jmenuje ředitel na dobu jednoho roku. Úkolem děkana je realizovat spolu s vyučujícími cíle, metody a postupy výuky, jak byly stanoveny ředitelem a správní radou. Svou činností přispívá k rozvoji výuky.⁷⁴

V současnosti je činnost ENM rozdělena do osmi školicích středisek:

1. středisko výkonu spravedlnosti – jehož cílem je, aby všichni jeho posluchači hbitě reagovali na novou právní úpravu a její změny. Posilovali tak všeobecnou právní jistotu a důvěru ve spravedlnost. Jedním z cílů tohoto střediska také je, aby soudce byl aktivním účastníkem technologického rozvoje a nové formy organizace soudnictví.

2. středisko soudní komunikace – cílem tohoto střediska je, aby si jeho posluchači osvojili veškeré techniky komunikace, jež ve výkonu své funkce mohou uplatnit. V případě soudců, klade důraz zejména na techniky verbální komunikace s účastníky řízení během veřejných slyšení, v případě státních zástupců se soustředí na techniky představení veřejné žaloby tak, aby byla srozumitelná pro osoby, které o ní budou rozhodovat.

3. středisko studia soudního prostředí – toto středisko si klade za cíl jednak naučit soudce, aby si uvědomovali neprávní důsledky svého rozhodnutí, které nastanou v životech účastníků, o jejichž právech a povinnostech rozhodují, a jednak také učí soudce obohacovat proces rozhodování a následně i svá rozhodnutí o odborné znalosti z oblasti vědy.

4. středisko humanitní soudní vědy, jak již název napovídá, je toto středisko zaměřeno zejména na teorii a obecné znalosti. Středisko podporuje své posluchače v úvahách nad myšlenkami obecné spravedlnosti, nad povinnostmi, jež vyplývají z výkonu funkce soudce. Předmětem výuky je taktéž právní filozofie a osvojení si etických hodnot nezbytných pro výkon soudních profesí.

5. středisko mezinárodního rozměru spravedlnosti – toto středisko se zaměřuje na předávání odborných znalostí z oblasti evropského a mezinárodního práva. Cílem je důkladně seznámit své posluchače se zahraničními právními systémy a principy, jimiž se řídí mezinárodněprávní vztahy. Škola taktéž nabízí pro své posluchače řadu

---

⁷⁴ „Tamtéž“

mezinárodních stáží v partnerských institucích, kde se mohou osobně seznámit s místním právním systémem, spolupracovat a podělit se o své názory.

6. středisko organizace civilního soudnictví má svým studentům, jež hodlají započít kariéru civilního soudce, pomoci osvojit si pravidla řádného civilního procesu, jeho metodiku a organizaci, včetně základních zásad civilního řízení.

7. středisko organizace trestního soudnictví – obdobně jako předchozí středisko, je toto zaměřeno na přípravu posluchačů, jež si zvolili výkon funkce trestního soudce. Studenti získávají komplexní přehled o průběhu trestního řízení, individualizace a výměry trestů při současném respektu osobní svobody, jako základního práva každého člověka a společenských zájmů.

8. středisko hospodářského života – vzdělání poskytované tímto centrem, se zaměřuje především na osvětlení ekonomické stránky soudních řízení, dále také na získání znalostí z oblasti práva sociálního zabezpečení a práva životního prostředí.⁷⁵

4. 4. 1. Tým pedagogů

Na národní škole magistratury v Bordeaux působí tři skupiny vzdělavatelů. Jedná se o stálý pedagogický sbor působící u ENM, dále pedagogové přidružení k ENM a externí lektori, jež se specializují na konkrétní obor a vedou výukové bloky jen příležitostně. Přibližně dvacetičlenný stálý pedagogický sbor se skládá ze soudců a státních zástupců, jež jsou k výkonu pedagogické činnosti na ENM dočasně přeloženi, přičemž jim zůstává zachována jejich funkce i materiální zabezpečení. Tito stálí pedagogové jsou rozděleni a působí v osmi vzdělávacích střediscích.⁷⁶

Pedagogové přidružení jsou lektori, kteří vyučují na ENM avšak při zachování jejich aktivity v jejich soudní profesi. Avšak ve vzdělávacích střediscích zajišťují pravidelné vzdělávací kurzy.⁷⁷

Dále na ENM příležitostně působí více než 500 externích lektorů, kteří jsou specializováni například na historii, sociologii, psychologii, soudní lékařství či kriminologii. Tito lektori zastupují nejrůznější právnické a s nimi související profese,

---

⁷⁵ENM. *Une pédagogie transversale*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 16. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.enm-justice.fr/presentation/pedagogie-transversale.php>>.

⁷⁶ ONDRUŠ, Radek. Výběr a příprava justičních čekatelů pro funkce soudce a státních zástupců a další vzdělávání soudců a státních zástupců ve Francii. *Soudce*, 2003, roč. 5, č. 3, s. 4.

⁷⁷ ENM. *Formation initiale*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 29. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.enm-justice.fr/formation-initiale/corps-enseignant.php>>.

jako například univerzitní učitelé, soudci, státní zástupci, advokáti, lékaři, psychologové. Tedy činnost těchto externích lektorů je velmi pestrá.⁷⁸

4. 5. Počáteční příprava budoucích soudců

Ačkoliv to není přímo předmětem mé práce, pro komplexnost informací o způsobu vzdělávání soudců a odborného aparátu soudů považuji za vhodné uvést několik informací o vzdělávání budoucích soudců, a to z toho důvodu, že tento systém je oproti systému České republiky odlišný.

Vzdělávání „*auditeurs*“, tedy volně přeloženo „*posluchačů spravedlnosti*“, je zajišťováno Národní školou magistratury v Bordeaux. Obecnou právní úpravou zakotvující počáteční vzdělávání je zákon č. 58-1278 z roku 1958., který v podrobnostech odkazuje na vyhlášku Státní Rady č. 99-1073 z roku 1999.

K výběru uchazečů ke vzdělávání na výkon funkce soudce dochází ve třech různých konkurzech. Tyto konkurzy se odlišují podle účastníků, kteří se jich účastní. Podmínky, které musí kandidáti na posluchače splňovat, jsou následující. Zejména se musí jednat o absolventy právnické fakulty, fakulty politologie nebo univerzity pro výchovu vysokoškolských nebo středoškolských profesorů. Tento diplom musela vydat státem uznaná francouzská vysoká škola, popřípadě univerzita jiného členského státu Evropské unie, ovšem po konzultaci se specializovanou komisí pro posuzování těchto diplomů a za splnění dalších podmínek zakotvených ve výše uvedené vyhlášce. Dále musí být uchazeč francouzské národnosti, požívat svých občanských práv, být nositelem morálních kvalit a vlastností, být řádným občanem a plnit své povinnosti, jež vyplývají ze zákonů. Dále být fyzicky způsobilý pro zastávání funkce soudce, popřípadě být obeznámen se všemi svými nemocemi tak, aby nedošlo k nucenému dlouhodobému uvolnění z funkce soudce.⁷⁹

---

⁷⁸ ONDRUŠ, Radek. Výběr a příprava justičních čekatelů pro funkce soudce a státních zástupců a další vzdělávání soudců a státních zástupců ve Francii. *Soudce*, 2003, roč. 5, č. 3, s. 4-5.

⁷⁹ zákon č. 58-1270 z roku 1958, provádějící organický zákon o postavení moci soudní

4. 5. 1. Tři typy výběrových řízení

K náboru uchazečů dochází ve třech typech výběrových řízení popřípadě na základě zvláštního titulu. První typ řízení je zaměřen na absolventy vysokých škol, jež nesmějí být starší 27 let. Ve druhém typu přijímacího řízení jsou přijímáni za posluchače spravedlnosti zejména státní úředníci a úředníci územně samosprávních celků, kteří vykonávají svou funkci v oblasti veřejné správy minimálně čtyři roky a jejichž věk nepřesáhl 46 let. Třetí typ výběrového řízení je otevřen pro uchazeče ze soukromého sektoru, tedy pro nestátní úředníky, kteří jsou ve svém oboru činní minimálně osm let a nejsou starší 40 let.

Každý se této výběrové zkoušky na pozici justičního čekatele, jež se skládá jak z části ústní, tak písemné, může účastnit nejvýše třikrát. Konečné rozhodnutí o přijetí uchazeče za čekatele pak náleží specializované komisi. Uchazeči, jež prošli výběrovým řízením, jsou oficiálně jmenováni za posluchače rozhodnutím ministra spravedlnosti a od této chvíle jim regulérně náleží plat.⁸⁰

Do Národní školy magistratury může být uchazeč přijat taktéž na základě zvláštního titulu, bez povinnosti absolvovat výběrové řízení. V tomto případě může být za uchazeče přijata osoba starší 27 let a mladší 40 let, která již minimálně čtyři roky působí v právnickém oboru nebo minimálně tři roky vyučuje na právnické fakultě. Takovýto uchazeč předloží svou žádost o přijetí za posluchače zvláštní komisi, které předsedá předseda kasačního soudu. V případě schválení takovéto kandidatury, je uchazeč přijat za posluchače.⁸¹

4. 5. 2. Přímé přijetí za posluchače ENM

Obdobně jako je tomu v České republice, tak i ve Francii může být osoba jmenována soudcem přímo, aniž by musela projít některým z výběrových řízení a aniž by musela předkládat svou kandidaturu zvláštní komisi. Ve Francii je však tato praxe zcela výjimečná a pro uchazeče jsou zákonem stanovena přísná pravidla.⁸²

---

⁸⁰ „Tamtéž“

⁸¹ ONDRUŠ, Radek. Výběr a příprava justičních čekatelů pro funkce soudce a státních zástupců a další vzdělávání soudců a státních zástupců ve Francii. *Soudce*, 2003, roč. 5, č. 3, s. 6.

⁸² „Tamtéž“

4. 5. 3. Délka a cíle počátečního vzdělávání

Prvotní vzdělávání uchazečů se člení do dvou základních částí. Část teoretické výuky, jež probíhá v osmi střediscích ENM a část praktickou, která probíhá formou odborných stáží. Vzdělávání je koncipováno tak, aby posluchač získal komplexní přehled o své budoucí profesi. Počáteční odborné formování posluchačů trvá 31 měsíců a program je rozčleněn tak, aby si studenti osvojili 13 základních kompetencí, o kterých byla řeč v předchozí kapitole. Kurz je společný všem budoucím soudcům i státním zástupcům a jedná se o přípravu na jejich vůbec první funkci v soudnictví.⁸³

Pro přehlednost průběhu vzdělávacího kurzu zde předkládám tabulku, ve které jsou základní údaje o délce a zaměření dílčích bloků vzdělávacího kurzu. Z této tabulky je zřejmé, že je kladen důraz zejména na praktickou přípravu. A to v poměru přibližně 5 ku 2. Uchazeči, v rámci odborných stáží u soudů zejména asistují soudcům při získávání informací a podkladů pro rozhodnutí, činí jednoduché formální akty vůči účastníkům řízení, pomáhají státním zástupcům při výkonu jejich funkcí, svými názory pomáhají soudcům v jejich rozhodovací činnosti, mohou za státního zástupce přednést obžalobu či závěrečnou řeč, mohou být přítomni při závěrečných poradách odvolacího soudu. Je však nutné poznamenat, že posluchači jsou po celou dobu vázáni slibem mlčenlivosti, jež skládají do rukou odvolacího soudu. Tohoto slibu nemohou být za žádných okolností zproštěni.⁸⁴

---

⁸³ ENM. *Formaton initiale*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 25. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.enm-justice.fr/formation-initiale/accueil.php>>.

⁸⁴ zákon č. 58-1270 z roku 1958, provádějící organický zákon o postavení moci soudní

Délka trvání – v týdnech	Oblast výkonu	Zaměření
2	ENM	Teorie
1	Soud 1. stupně obecného práva	Praxe
22	Advokátní kancelář	Praxe
2	ENM	Teorie
2	Vazební věznice	Praxe
18	ENM	Teorie
2	Věznice	Praxe
5	ENM	Teorie
37	Soudy – různé dle výběru nebo zařazení	Praxe
1	Přezkoušení	Teorie
7	Mimo justici nebo zahraničí	Praxe
3 dny	ENM - Výběr své budoucí profese a zařazení	Teorie
5,5	ENM - Příprava na svou budoucí profesi	Teorie
12	Příprava na svou budoucí profesi	Praxe

85

4. 5. 4. Závěrečné ověření znalostí z teorie a praxe

V závěru přípravy na budoucí soudní profesi skládají uchazeči do rukou odborné komise, jíž předsedá předseda kasačního soudu, celkem devět zkoušek. Tři písemné zkoušky prověřující teoretické znalosti uchazeče, dále tři praktické, kdy uchazeč v simulovaném soudním jednání rozhoduje kauzu z oblasti soukromého práva, trestního práva a dále kauzu, ve které vystupuje v pozici státního zástupce. Poslední tři zkoušky zahrnují odborný ústní pohovor s komisí, sepsání civilního rozhodnutí a sepsání závěrečné řeči státního zástupce. Uchazeč je komisí hodnocen za zvládnutí všech devíti zkoušek a dle svého výsledku je zařazen do celkového žebříčku všech uchazečů. Tito uchazeči si následně v pořadí dle svého umístění vybírají volné soudní

⁸⁵ ENM. *Formaton initiale des magistrats*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 29. listopadu 2014]. Dostupné na <http://www.enm-justice.fr/_uses/lib/5762/Depliant_FI_pr_etudiant_BD.pdf>

funkce ze seznamu nabízených justičních postů vytvořeného Ministerstvem spravedlnosti. Taktéž je třeba uvést, že zkušební komise může uchazeči nařídit, aby opakoval odbornou soudní stáž, či může rozhodnout, že daný uchazeč není vhodným kandidátem pro výkon určitých soudních funkcí a svým rozhodnutím může přístup uchazeči k předmětné funkci omezit.⁸⁶

4. 6. Další vzdělávání soudců a odborného aparátu soudů

4.6.1 Obecné přestavení

Jak již bylo představeno v úvodních odstavcích, následné vzdělávání soudců a státních zástupců probíhá na odloučeném pracovišti ENM v Paříži. Tato formace je rozdělena do dvou základních linií, a to centralizovaného vzdělávání, jež zajišťuje ENM a decentralizovaného vzdělávání, které zajišťuje Kasační soud a 36 odvolacích soudů. Oba typy vzdělávání jsou financovány z prostředků, jež byly ENM přiděleny na příslušný kalendářní rok Ministerstvem spravedlnosti. Tato následná profesionální formace je zakotvena ve vyhlášce č. 72-355 ze 4. 5. 1972 upravující postavení, organizaci a působnost Národní školy magistratury.⁸⁷

4.6.2. Cíle dalšího vzdělávání

Cíle, kterých se snaží ENM dosáhnout v kontinuálním vzdělávání justičních funkcionářů, jsou rozšířením cílů vytyčených v úvodním vzdělávání posluchačů spravedlnosti. Zejména jde o to, aby nároky kladené na soudce a soudnictví obecně odpovídaly požadavkům moderní evropské demokracie a taktéž očekávání osob, které jsou vzdělávány. Cíle vzdělávání vedoucí ke zkvalitnění justice jsou tedy následující: reflektovat legislativní reformy a právní úpravu tak, aby judikatura soudů byla stále aktuální, motivovat soudce k úspěšnému kariéernímu postupu nebo změně soudní profese, obecně zajišťovat kvalitní soudní prostředí a funkční procedurální rámec každého řízení, podporovat vzájemnou výměnu informací a efektivních profesních

---

⁸⁶ ENM. *Formaton initiale des magistrats*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 29. listopadu 2014]. Dostupné na <http://www.enm-justice.fr/_uses/lib/5762/Depliant_FI_pr_etudiant_BD.pdf>

⁸⁷ ENM. *Formaton continue des magistrats*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 29. listopadu 2014]. Dostupné na <http://www.enm-justice.fr/formation-continue/fcn_dispositifs_publics.php>

technik, zajišťovat víceborovost a všeobecnou vzdělanost justičních pracovníků, prohlubovat znalosti z oblastí evropského a mezinárodního práva a související judikatury, podporovat dobré vztahy a spolupráci mezi jednotlivými soudními orgány, přispívat k transparentnosti justice.⁸⁸

4.6.3. Forma výuky

Každý rok na podzim, spustí ENM na svých internetových stránkách program k přihlašování posluchačů na tam uvedené vzdělávací kurzy, jež budou probíhat v následujícím kalendářním roce. V průběhu příštích pěti týdnů, mohou odborní pracovníci justice uvést každý sám za sebe, čtyři nabízené odborné kurzy, kterých by se rádi zúčastnili, v pořadí dle svých preferencí. Nabídku vzdělávacích akcí připravuje speciální přípravný tým ENM po rozsáhlém procesu konzultací a vyžádaném odborném stanovisku Rady pedagogů. Konečná nabídka vzdělávacích akcí je přijímána Správní radou ENM.⁸⁹

Vzdělávání probíhá ve dvou základních formách:

- a) Koncentrované národní vzdělávání soudců a státních zástupců v prostorách ENM v Paříži
- b) Dekoncentrované vzdělávání probíhající v podobě stáží v partnerských institucích, pod jejich záštitou a vedením

Každý ze vzdělávacích kurzů má svého odborného vedoucího, který byl vybrán jako odborník daného oboru, na který je kurz zaměřen. Tento vedoucí je odpovědný za organizaci, průběh a následné zhodnocení akce a taktéž za přípravu odborných podkladů pro jejich posluchače. Zpravidla však sám účastníky nevyučuje.⁹⁰ Kdo konkrétně výuku zajišťuje, popisují v následující podkapitole.

---

⁸⁸ „Tamtéž“

⁸⁹ vyhláška č. 72-355 z roku 1972, upravující postavení, organizaci a působnost Národní školy magistratury

⁹⁰ ENM. *Formaton continue des magistrats*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 29. listopadu 2014]. Dostupné na <http://www.enm-justice.fr/formation-continue/fcn_modpedago.php>

4.6.4. Tým pedagogů

Lektory a pedagogy působící v instituci můžeme pracovní rozdělit na tři skupiny. První skupinu by tvořili odborníci, kteří působí na ENM stále, tedy po dobu delší než jeden rok a vyvíjejí pedagogickou činnost jako svou hlavní aktivitu. Tato skupina je tvořena přibližně dvaceti soudci a státními zástupci, jež jsou z tohoto důvodu dočasně uvolněni ze své funkce. Zároveň vyvíjejí činnost publikační a zajišťují tak pro posluchače ENM vhodné studijní materiály. Tým stálých pracovníků doplňují lektoři pro výuku cizích jazyků a psycholog. Druhá skupina lektorů je opět z větší části složena ze soudců a státních zástupců, ale oproti předchozí skupině vyvíjejí svou činnost na ENM za současného aktivního výkonu své funkce soudce či státního zástupce. A třetí skupinu přibližně o pěti stech odborníků, tvoří „příležitostní“ lektoři, jež jsou oslovováni ENM *ad hoc*, pro zajištění a vedení toho kterého kurzu. Jedná se nejen o odborníky z oblasti práva, ale také z oboru historie, sociologie, psychologie, soudního lékařství, kriminalistiky.⁹¹

4.6.5. Koncentrované národní vzdělávání

V této podkapitole budou představeny jednotlivé kurzy a stáže, jež jsou organizovány ENM pro soudce, státní zástupce a odborné zaměstnance francouzské justice.

1. Odborná zasedání na ENM

Jedná se o vzdělávací akce zaměřené na prohlubování znalostí zejména z oborů technických a společenskovedních. Jsou složeny z odborných přednášek a diskuzí, eventuálně mohou zahrnovat i jednoduché praktické aktivity. Jejich cílem je prohloubit odbornost soudců, rozšířit jejich znalosti v technických oborech, se kterými se při svém rozhodování setkávají, či setkat mohou. Dále jsou tato odborná zasedání zaměřena na získání komunikačních a rétorických dovedností, znalostí z oblasti psychologie a sociologie. Tento kurz trvá v průměru dva až pět dní. Obdobou těchto kurzů, jsou lekce, které neprobíhají přímo na pobočce ENM, ale v partnerských institucích a regionálních vzdělávacích střediscích.

---

⁹¹ ENM. *Le corps enseignant*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 1. března 2015]. Dostupné na <<http://www.enm-justice.fr/formation-initiale/corps-enseignant.php>>

2. Diskuzní kroužky

Cílem těchto seminářů je podpořit aktivitu soudců, jejich reflexi a zamyšlení se nad aktuálními odbornými tématy. Posluchači v malých skupinkách vypracovávají projekty na zadané téma, následně je prezentují a obhajují jejich originální zpracování. Obdobou těchto diskuzních kroužků je možnost využít své účasti na těchto seminářích i u partnerských institucí ENM a v regionálních střediscích. Charakteristické pro tyto kurzy je, že trvají v průměru jeden až pět dnů, nicméně jsou rozděleny do jednotlivých lekcí v průběhu roku.

3. Konference

Pro tyto akce je příznačné, že jsou otevřeny co možná nejširšímu okruhu posluchačů, probíhají na ENM a trvají v průměru jeden až dva dny. Konference jsou zaměřeny na různá témata zasahujících do oblasti soudnictví. Opět mohou posluchači využít možnosti účastnit se konferencí i u partnerských institucí.⁹²

Další způsob vzdělávání, kterého mohou posluchači využít, je získání praktických dovedností osobní účastí na některé z nabízených odborných stáží trvajících v průměru jeden týden. Možnosti nabízených stáží jsou následující:

1. Externí kurzy

Jedná se o skupinku dvou až třiceti posluchačů, jež jsou umístěni k některému z nezávislých správních úřadů, správních úřadů, veřejných institucí, k mezinárodní organizaci či k mezinárodnímu soudu, ale dále také do soukromých průmyslových závodů nebo zařízení zaměřeného na poskytování služeb. V průběhu stáže získávají posluchači informace o jeho chodu, organizaci či vedení.

---

⁹² ENM. *Formation continue des magistrats*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 29. listopadu 2014]. Dostupné na <http://www.enm-justice.fr/formation-continue/fcn_modpedago.php>

2. Odborné stáže „na míru“

Jsou organizovány po skupinách dle profesního zaměření soudců u odborné organizace či instituce. Cílem je prohloubení odborných znalostí speciálního vědního oboru. Stáže mohou probíhat buď ve Francii nebo v zahraničí.

3. Stáž připravující na změnu profesního zaměření

Jedná se o odborný kurz, který má posluchače připravit na změnu své funkce. Jde o stáž v délce pěti dnů u soudce, jež vykonává tu profesi, pro kterou se posluchač rozhodl. Tato stáž má umožnit posluchači utvrdit se ve svém rozhodnutí pro výkon funkce právě v této oblasti.⁹³

4.6.6. **Dekonzentrované národní vzdělávání**

Zatímco centralizované národní vzdělávání je plně v intenci ENM, decentralizované vzdělávání se uskutečňuje na základě iniciativy kasačního soudu a celkem třiceti šesti odvolacích soudů. Tento typ dalšího vzdělávání je opět zakotven ve vyhlášce ze 4. 5. 1972, upravující postavení, organizaci a působnost Národní školy Magistratury, a dále je rozvedena ve vnitřním řádu ENM.

U kasačního soudu a každého odvolacího soudu je zřízena Rada pro další vzdělávání. Činnost této Rady zajišťuje soudce, zmocněný pro zajišťování věcí dalšího vzdělávání, který tuto činnost vykonává souběžně se svými obvyklými povinnostmi spojenými s výkonem funkce soudce. Každý rok soudce zmocněný pro vzdělávání předkládá ENM zprávu Rady pro další vzdělávání o aktuálním stavu potřeb vzdělávacích akcí na příští rok, jež odpovídají odbornému zaměření příslušného soudu.⁹⁴

Tento roční vzdělávací plán spolu s předběžným finančním odhadem je předložen Správní radě ENM, která rozhodne o vhodnosti navržených vzdělávacích akcí a dále o tom, zda tyto kurzy bude financovat zcela nebo jen zčásti. Soudci odpovědní za další vzdělávání, spolu s dalšími osobami působící v místě konkrétního soudu, tedy

---

⁹³ „Tamtéž“

⁹⁴ ENM. *Formation continue des magistrats*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 30. listopadu 2014]. Dostupné na <http://www.enm-justice.fr/formation-continue/fcd_dispositifs.php>

regionálních vzdělávacích střediscích, organizují schválené vzdělávací akce, vybírají vhodné posluchače, dohlíží nad řádným využíváním poskytnutých finančních prostředků a následně také provádí hodnocení těchto kurzů. Každoročně vypracovávají hodnotící zprávu o výkonu decentralizovaného vzdělávání, jež adresují řediteli ENM.⁹⁵

4. 6. 7. **Přístup, cíle a formy organizace dekoncentrovaného dalšího vzdělávání**

Zatímco koncentrované vzdělávání je soustředěno výhradně na osoby soudců a státních zástupců, dekoncentrovaného vzdělávání se mohou účastnit také zástupci jiných právních profesí. Například justiční úředníci, asistenti soudců, advokáti, notáři, ale též příslušníci státní či obecní policie, soudní znalci. Jim však zákon tuto povinnost obligatorně neukládá, jako je tomu v případě soudců a státních zástupců.

Cíle tohoto typu vzdělávání se shodují s cíli, jež jsou stanoveny ENM pro koncentrované národní vzdělávání, avšak s tím rozdílem, že dekoncentrované vzdělávání má být jeho doplňkem. Účelem pořádání těchto kurzů je mimo jiné docílit co nejvyšší účasti a podpořit tak systematické vytváření kontaktů a vztahů mezi posluchači, a podpořit týmovou spolupráci.

Další rozdíl oproti centralizovanému vzdělávání je ve způsobu vzdělávání, neboť možnosti vedení kurzů jsou vzhledem k množství zúčastněných osob omezenější. Jedná se zejména o organizované konference, otevřené debaty, diskuzní kroužky na aktuální odborné téma, zřídka kurzy na míru, či stáže u partnerských organizací. Tyto lekce jsou organizovány a řízeny soudci odpovědnými za vzdělávání, průběh akce pak určují již samotní účastníci.⁹⁶

---

⁹⁵ vnitřní řád provádějící ustanovení zákona č. 72-355 z roku 1972, upravující postavení, organizaci a působnost Národní školy magistratury

⁹⁶ ENM. *Formation continue des magistrats*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 30. listopadu 2014]. Dostupné na <http://www.enm-justice.fr/formation-continue/fcd_modpedago.php>

4. 7. Specializované vzdělávání

V souladu s článkem 1-1 vyhlášky č. 72-355, zajišťuje ENM vzdělávání osob, které nepůsobí v soudnictví přímo jako „soudci profesionálové“, tedy příslušníci soudcovského stavu se všemi právy a povinnostmi, jež přísluší k výkonu funkce soudce dle zákona č. 58-1270, ale jde o výkon funkcí, které jsou s výkonem moci soudní úzce spjaty. Jde například o soudce obchodních soudů, soudce „blízkosti“, soudní mediátory, vyšší soudní úředníky, úředníky státních zastupitelství. Tento typ odborného vzdělávání zajišťuje ENM od ledna roku 2009.⁹⁷

Pro vytvoření určitého přehledu o tomto typu vzdělávání lze uvést několik příkladů justičních funkcionářů, jež jsou v těchto kurzech edukováni.

4.7.1. Soudci obchodních soudů

Pro tento typ soudců je ve Francii charakteristické, že nejsou řazeni mezi „soudce profesionály“, tedy řádný soudcovský stav. Tito jsou voleni soudci obchodních soudů, působících speciálně jen u těchto soudů. Ve svém prvním volebním období mohou být zvoleni maximálně na dva roky, pokud jsou zvoleni opětovně, tak mandát trvá čtyři roky. Maximální délka působení ve funkci je však omezen 14 lety.⁹⁸

ENM se věnuje vzdělávání i těchto funkcionářů, a to jak se zaměřením na počáteční, tak i následnou formaci. Počáteční vzdělávání nově do funkce obchodního soudce zvolené osoby trvá deset dnů, jež jsou rozloženy do osmi tematických kurzů v délce jeden až dva dny v průběhu celého roku. Odborné lekce jsou zajištěny skupinou lektorů složených z řádných soudců náležejících k soudcovskému stavu a obchodních soudců, již v praxi působících. Následné vzdělávání probíhá na pobočce ENM v Paříži a trvá jeden až tři dny v roce. Tyto kurzy jsou taktéž zpřístupněny pro ostatní soudce, soudní úředníky či zaměstnance veřejné správy, jež se zajímají o přednášenou problematiku.⁹⁹

---

⁹⁷ vnitřní řád provádějící ustanovení zákona č. 72-355 z roku 1972, upravující postavení, organizaci a působnost Národní školy Magistratury

⁹⁸ Conférence Générale des Juges consulaires de France. *Le juge consulaire*. [online]. tribunauxcommerce.org, [cit. 30. listopadu 2014]. Dostupné na <http://www.tribunauxcommerce.org/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=5&Itemid=64&lang=fr>

⁹⁹ ENM. *Formation spécialisées*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 30. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.enm-justice.fr/dfps/les-juges-consulaires.php>>

4. 7. 2. Soudci „blízkosti“

Soudci blízkosti, v originálním znění „*juges de proximité*“ jsou soudci kompetentní rozhodovat v občanskoprávních sporech dosahující výše maximálně 4.000,-€, a kteří také rozhodují jen o některých méně závažných kategoriích přestupků. Tito mohou působit jako soudci přísedící v trestních senátech. Jsou jmenováni Nejvyšší radou soudců a státních zástupců na dobu 7 let, bez možnosti být opětovně zvoleni.¹⁰⁰

Počáteční vzdělávání těchto soudců je rozděleno do dvanácti jednodenních tematických lekcí probíhajících v průběhu kalendářního roku, na které navazuje 25-35 denní stáž u soudu. Po vykonání odborné praxe jsou soudci jmenováni do funkce dekretem prezidenta republiky. Soudci jsou pak povinni k následnému vzdělávání jen v prvních třech letech svého funkčního období. Pobočka ENM v Paříži každoročně nabízí těmto funkcionářům účast na více než třiceti odborných seminářích.¹⁰¹

4.7.3. Soudní mediátoři

Soudní mediátoři, kteří působí u francouzských odvolacích soudů, jsou soudní funkcionáři, jež by stejně jako soudci měli ztělesňovat jisté záruky nezávislosti a nestrannosti. Mediátoři jsou činní v mnoha typech sporů, zejména pak: spory sousedské, spotřebitelské, rodinné či vyplývající z nájmu apod. Jedná se o spory, pro které je důležitý, avšak absentující prvek dialogu mezi znepřátelenými stranami.

Do funkce jsou jmenováni rozhodnutím předsedy odvolacího soudu. Při prvním jmenování mohou být povoláni do funkce jen na období 1 roku, pokud jsou již jmenováni opětovně, pak již na období 2 let. Mediátoři jsou vzděláváni formou dekoncentrovaného následného vzdělávání týmem odborníků, ve kterém jsou zastoupeni vždy alespoň dva aktivní soudní mediátoři. Jejich formace je zaměřena zejména na oblast etiky, kompetencí mediátora, techniky komunikace, dále na způsoby vedení rozhovorů, naslouchání, pozorování, empatii. Od roku 2012 jsou taktéž vzděláváni v oblasti spotřebitelského práva a problematiky nájmu.¹⁰²

---

¹⁰⁰ Service-public. *Saisine du juge de proximité*. [online]. service-public.fr, [cit. 30. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://vosdroits.service-public.fr/particuliers/F1785.xhtml>>

¹⁰¹ ENM. *Formation spécialisées*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 30. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.enm-justice.fr/dfps/les-juges-de-proximite.php>>

¹⁰² ENM. *Formation spécialisées*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 30. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.enm-justice.fr/dfps/conciliateurs-de-justice.php>>

4. 8. Internacionální vazby ENM

4.8.1. Mezinárodní vzdělávání posluchačů

Vyhláška č. 72-355 ze 4. 5. 1972 ve svém článku 1-1 písm. c) a d) stanovuje, že posláním francouzské Národní školy magistratury je mimo jiné zajišťovat počáteční a následné vzdělání zahraničních soudců, státních zástupců a justičních čekatelů a dále pak zajišťovat evropskou a mezinárodní spolupráci v justičních věcech, difúzi teoretických znalostí z oblasti práva a předávání vzájemných praktických znalostí a dovedností, jež se v oblasti justice mohou uplatňovat.¹⁰³ Internacionální aktivity ENM jsou podrobněji rozvedeny ve vnitřním řádu této vzdělávací instituce.

Již od svého vzniku, tedy 50. let 20. století, usilovala ENM o aktivity, jež by umožňovali různým právním systémům vzájemné sdílení teoretických znalostí i praktických zkušeností z oblasti justice. V současné době, kdy dochází k silné evropeizaci práva, je těchto aktivit na poli evropském i mezinárodním zapotřebí více, než kdy dřív. I přes veškeré reformy, které ENM během svého vývoje prodělala, ji stále zůstala touha sdílet znalosti, vyměňovat zkušenosti a taktéž touha zpřístupnit soudcům a státním zástupcům z celého světa, jak už jednotlivé vzdělávací semináře, tak také celkovou ideu a „*know how*“ francouzského justičního vzdělávacího systému.¹⁰⁴ Tuto snahu můžeme pozorovat, jak jsem již popisovala v prvních kapitolách své práce, byla to právě Francie a ENM, jež stála u zrodu české Justiční akademie, a v rámci twinningového projektu *Phare*, kdy se podílela na školení prvních lektorů a předávala jim své znalosti a zkušenosti s justičním vzděláváním.

Obecně tedy ENM v rámci mezinárodní spolupráce zajišťuje pro zahraniční soudce, státní zástupce a justiční čekatele organizaci vzdělávacích aktivit na půdě ENM a v případě zájmu také zajišťuje organizaci seminářů i na území jiného státu. Dále se Národní škola magistratury zaměřuje na školení a vzdělávání zahraničních lektorů a pedagogů, kteří vyučují v zahraničních justičních vzdělávacích akademiích. Aktivity ENM v oblasti mezinárodní spolupráce jsou rovněž věnovány oblasti praxe, a to zpřístupněním stáží ve francouzské justici také zahraničním posluchačům.

Zcela výjimečnou aktivitou ENM je, že zpřístupňuje počáteční i následné vzdělání osobám, které nejsou občany Francie. I cizí státní příslušníci mohou po úspěšném

---

¹⁰³ vyhláška č. 72-355 z roku 1972, upravující postavení, organizaci a působnost Národní školy Magistratury

¹⁰⁴ ENM. *Formation internationales*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 2. prosince 2014]. Dostupné na <<http://www.enm-justice.fr/dept-international/international/les-forma-internationales.php>>

absolvování tohoto studia vykonávat funkci soudce, státního zástupce, či jinou odbornou funkci v oblasti francouzské justice, ovšem za splnění jistých podmínek, o kterých bude psáno později.¹⁰⁵

Vzdělávací kurzy v rámci mezinárodní spolupráce jsou vedeny především ve francouzském jazyce. Nicméně v případě zahraničních posluchačů, jež neovládají francouzský jazyk, umožňuje ENM účastnit se kurzů v jejich rodném jazyce, popřípadě zajišťuje odborný překlad do jazyka, jemuž rozumí. V těchto kurzech je kladen zvláštní důraz na témata, jež souvisí s jejich domácím justičním prostředím.¹⁰⁶

Z důvodu praktické využitelnosti se v následujícím budu věnovat počátečnímu a následnému vzdělávání, jež ENM poskytuje zahraničním posluchačům.

K obecným informacím je zapotřebí ještě doplnit, že všichni zahraniční posluchači jsou před výkonem odborné praxe na území Francie povinni složit přísahu, slib mlčenlivosti do rukou předsedy příslušného odvolacího soudu, podle zákona č. 75-631 ze 13. 7. 1975, upravující výkon odborných stáží zahraničních soudců, státních zástupců a justičních čekatelů.¹⁰⁷

4.8.2. Počáteční vzdělávání zahraničních uchazečů o výkon funkce soudce, či státního zástupce na území Francie

Každoročně je určeno přibližně dvacet míst pro přijetí „posluchačů spravedlnosti“ do počátečního vzdělávání z řad osob, kteří nejsou občany Francie. Tito se poté regulérně účastní odborné přípravy pro výkon funkce soudce či státního zástupce, zahrnující jak teoretické vzdělávání, tak stáže ve francouzské justici či stáží zahraničních, a to po dobu dvou let. Cílem tohoto kurzu je, aby posluchač získal základní kompetence pro výkon těchto funkcí, osvojil si základní principy fungování francouzské justice, včetně dostatečné teoretické a praktické odbornosti. Důraz je též kladen na výuku jazyků, soudního lékařství, humanitních věd, psychologii, etiku i zvládnutí komunikačních dovedností.¹⁰⁸

---

¹⁰⁵ vnitřní řád provádějící ustanovení zákona č. 72-355 z roku 1972, upravující postavení, organizaci a působnost Národní školy magistratury

¹⁰⁶ „Tamtéž“

¹⁰⁷ zákon č. 75-631 z roku 1975, upravující výkon odborných stáží zahraničních soudců, státních zástupců a justičních čekatelů

¹⁰⁸ ENM. *La formation initiale*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 2. prosince 2014]. Dostupné na <http://www.enm-justice.fr//dept-international/international/expertise_internat.php>

O počáteční studium na ENM se může ucházet osoba, jež ve své rodné zemi již zastává funkci soudce, státního zástupce nebo je justičním čekatelem. Příjímací zkouška se skládá z písemného pojednání na odborné téma, a to zejména zaměřeného na některou obecně na oblast francouzské justice, či konkrétně již na oblast občanského práva, civilního procesu, trestního práva či trestního řízení. Na vypracování má uchazeč celkem pět hodin. Následuje ústní pohovor, který má sloužit k posouzení úrovně odborného francouzského jazyka a skutečné motivace uchazeče. Zkouška se skládá na území Francie, na zastupitelském úřadu toho státu, jehož je uchazeč státním příslušníkem. O přijetí rozhoduje ředitel ENM a své rozhodnutí následně předkládá ministru spravedlnosti.¹⁰⁹

4.8.3. Možnost účasti zahraničních soudců, státních zástupců a odborného aparátu soudů na následném kontinuálním vzdělávání na ENM

Každoročně ENM ve svém pařížském vzdělávacím středisku nabízí zahraničním soudcům, státním zástupcům, odborným zaměstnancům justice, včetně justičních vzdělavatelů, vyšetřovatelů, advokátů, semináře, stáže a exkurze, se zaměřením na konkrétní právní problematiku. Stáže konané u francouzských soudních orgánů se liší tematickým zaměřením a délkou trvání. Odborné zaměření pak odpovídá profesním potřebám posluchačů, pro které je stáž konána. Zvláštností systému je poskytování speciálních seminářů posluchačům, jejichž národní právní systém je zcela odlišný od francouzského. V takovýchto případech koná ENM kurzy, jejichž cílem je poskytnout přehled o struktuře, organizaci a fungování francouzské justice.¹¹⁰

4.8.4. Aktivity ENM v zahraničí

Na tomto místě bych ráda alespoň ve stručnosti zmínila aktivity ENM, jež překračují hranice Francie. Cíl vzdělávat, porovnávat a prohlubovat justiční vzdělání, je pro ENM natolik důležitý, že pořádá jednotlivá odborná setkání pracovníků justice, taktéž na území jiných států. Kurzy v podobě, debat, diskuzí, konferencí, kroužků či seminářů jsou vedeny ve francouzském jazyce, popřípadě jazyce dle místa konání. Jejich délka se liší v rozmezí jednoho až osmi týdnů. Témata jsou zaměřena nejčastěji na jednotlivé

---

¹⁰⁹ vnitřní řád provádějící ustanovení zákona č. 72-355 z roku 1972, upravující postavení, organizaci a působnost Národní školy magistratury

¹¹⁰ ENM. *La formation continue*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 2. prosince 2014]. Dostupné na <<http://www.enm-justice.fr//dept-international/international/cooperation.php>>

oblasti soudnictví například soudnictví pro mládež, správní soudnictví, civilní soudnictví, ale také jsou pořádány debaty na téma boj proti terorismu. Určitý časový prostor je také věnován pro seznámení se s hostitelkou zemí.¹¹¹

---

¹¹¹ „Tamtéž“

5. Evropská justiční vzdělávací síť

5.1. Obecně o evropské podpoře vzdělávání

Z členství státu v Evropské Unii vyplývá důležitý závazek pro každého soudce tohoto státu aplikovat komunitární právo, jakož i schopnost soudce komunikovat a spolupracovat se svými kolegy z jiných členských států při poskytování ochrany právům a právem chráněným zájmům, jak v oblasti práva občanského, obchodního tak trestního.

Evropský soudní dvůr ve svém zásadním rozhodnutí ve věci *Costa versus ENEL* z roku 1964 dospěl k závěru, že „Na rozdíl od obvyklých mezinárodních smluv vytvořila Smlouva o EHS vlastní právní řád, který se stal součástí právního řádu členských států, a který jsou jejich soudy povinny aplikovat, a právu vytvořenému touto Smlouvou nejsou, resp. nemohou být kvůli jeho svébytnosti nadřazeny jakkoliv vytvořené vnitrostátní právní předpisy, pokud mu nemá být odepřen jeho charakter práva Společenství, anebo pokud nemá být zpochybněna samotná podstata Společenství.“¹¹²

Členství v Evropské Unii vnáší do vnitrostátních právních řádů vedle primárního komunitárního práva, tedy zakladatelských smluv a sekundárního práva, zahrnujícího nařízení, směrnice, rozhodnutí, jakož i doporučení a stanoviska, také řadu zejména pro kandidátské země nových právních oborů jako například právo hospodářské soutěže, právo na ochranu spotřebitele, jež ve svých důsledcích ovlivní vnitrostátní právo občanské, obchodní či mezinárodní právo soukromé. Soudce členských států je nutné vzdělávat tak, aby si osvojili v rozhodovací praxi při aplikaci práva Evropských společenství do té míry, aby jejich rozsudek úspěšně obstál jak před Evropským soudním dvorem, tak před Evropským soudem pro lidská práva.¹¹³ Znalost komunitárního práva se však stejnou měrou dotýká práce státních zástupců a dalšího odborného aparátu soudů, jež úzce spolupracuje se soudci a podílí se tak na jejich činnosti.

„*European Judicial Training Network*“, dále jen „EJTN“, je základní systém podpory vzdělávání a výměny znalostí v rámci Evropského soudnictví. Soustředí zájmy více než 160.000 evropských soudců, státních zástupců a justičních čekatelů napříč Evropou, jež mají zájem účastnit se programů, který tento systém nabízí právě

¹¹² TICHÝ, Luboš a kol. *Evropské právo*. Praha: C.H.Beck, 1999, 915 s.

¹¹³ PIPKOVÁ, Hana. *Jan na evropského soudce*. Justiční praxe, 2003, roč. 51, č. 2, s. 49 – 52.

odborným zaměstnancům evropského justičního prostředí. EJTN byl zřízen již v roce 2000, zejména jako podpora, jež se soustředí na vzdělávání v oblasti organizace a fungování Evropské Unie, dále v oblasti evropského civilního práva, trestního práva, obchodního práva, dále pak v oblasti společenskovední a lingvistické. Tedy jasnou vizí a cílem je posílit společnou evropskou zákonnou a soudní vzdělanost a justiční kulturu obecně. EJTN se ve své podstatě soustředí na vytváření efektivních modulů, vzdělávacích osnov a vytyčuje tak nezbytné standardy vzdělanosti evropského pracovníka justice. Pořádá a koordinuje soudní stáže a výměnné programy. Jedním z hlavních cílů EJTN je podpořit, zkoordinovat a zefektivnit spolupráci v rámci Evropské Unie a vnitrostátními justičními vzdělávacími orgány.¹¹⁴

5. 2. Členové vzdělávací podpory EJTN

5. 2. 1. Členové

EJTN má v současnosti 35 členů, kteří zastupují jednotlivé státy Evropské Unie. Členů je více než členských států Evropské Unie, neboť v některých státech, například Itálii, či Velké Británii, působí více justičních vzdělávacích institucí a všechny jsou samostatnými a plnohodnotnými členy EJTN. Těmto regulérním členům náleží plné hlasovací právo v rámci hlasování na valné hromadě.¹¹⁵ O struktuře a řízení EJTN bude pojednáno v následující kapitole.

Za Českou republiku je aktivním a plnohodnotným členem Justiční akademie, působící jako unikátní instituce pro vzdělávání soudců, státních zástupců a dalšího odborného aparátu české justice. Justiční akademie přistoupila k EJTN v roce 2004. Díky tomuto členství mohou čeští pracovníci justice participovat na programech, které zajišťuje EJTN zejména: „výměnné stáže zahraničních soudců a státních zástupců na soudech a státních zastupitelstvích v evropských zemích, výměnné stáže zahraničních soudců a státních zástupců na soudech a státních zastupitelstvích v České Republice, semináře pro soudce a státní zástupce v oblasti evropského civilního práva, evropského trestního práva, semináře pro soudce a státní zástupce v rámci projektu zaměřeného na odbornou jazykovou přípravu v oblasti trestního práva, zapojení

---

¹¹⁴ European justice. *European training networks and structures* .[online]. www.e-justice.europa.eu, [cit. 4. února 2015]. Dostupné na <https://e-justice.europa.eu/content_european_training_networks_and_structures-122-en.do>

¹¹⁵ EJTN. *About us*. [online]. www.ejtn.eu, [cit. 4. února 2015]. Dostupné na <<http://www.ejtn.eu/About-us/>>

čekatelů a vysílání porotců například na odbornou mezinárodní soutěž čekatelů *Themis*.¹¹⁶

Samozřejmě samostatným členem EJTN je také unikátní centralizovaná francouzská vzdělávací instituce ENM, a to již od roku 2000. Dokonce to byla právě Francie, která se v rámci svého předsednictví v roce 2000 významnou měrou zasadila o vznik této vzdělávací opory. Jak již bylo uvedeno v kapitole věnující se internacionálním vazbám EJTN, je spolupráce ENM s EJTN jednou z četných mezinárodních aktivit této instituce, nikoliv však spolupráce jediná.¹¹⁷

5.2.2. Pozorovatelé a partneři EJTN

V tomto případě se jedná o speciální kategorii států, orgánů a organizací, kteří nejsou členskými státy Evropské Unie, ale nějakým způsobem jsou zapojeni do programů odborného justičního vzdělávání, které EJTN zprostředkovává. Tyto státy se svými vzdělávacími institucemi pomáhají EJTN v úsilí o rozšíření evropského justičního vzdělávání v oblasti komunitárního práva i do těchto států. Jedná se zejména o pozorovatele: Bosna a Hercegovina, Estonsko, Litva, Makedonie, Černá Hora, Norsko, Srbsko, Švýcarsko, Turecko. Významnými pozorovateli jsou také Evropská rada a Evropská komise. Mezi významné partnery, kteří se podílejí na zajišťování a zprostředkování programů, stáží a kurzů patří zejména: Evropský soud pro lidská práva, Eurojust („*The European Union's Judicial Cooperation Unit*“), Cepol („*European Police College*“)¹¹⁸

---

¹¹⁶ jacz. *Vzdělávání*. [online]. www.jacz.cz, [cit. 4. února 2015]. Dostupné na <http://www.jacz.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=310&Itemid=357&lang=cs>

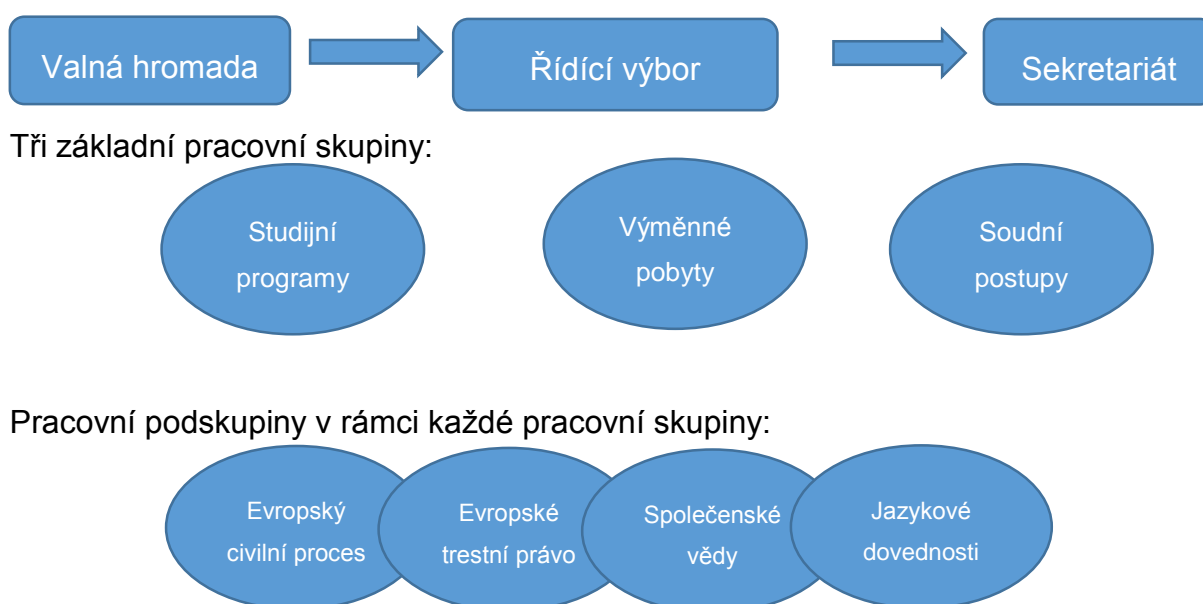
¹¹⁷ ENM. *Département international*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 4. února 2015]. Dostupné na <<http://www.enm-justice.fr/dept-international/accueil.php>>

¹¹⁸ EJTN. *Observers, partners*. [online]. www.ejtn.eu, [cit. 4. února 2015]. Dostupné na <<http://www.ejtn.eu/About-us/Observers1/>>

5.3. Organizační struktura EJTN a mandát člena EJTN

Řízení a organizace vzdělávací sítě jsou zajišťovány zejména valnou hromadou, která se schází jedenkrát do roka a jež je složena ze zástupců všech členů EJTN, včetně pozorovatelů. Dalším orgánem je řídící výbor, který se schází několikrát do roka, a jehož úkolem je výkon usnesení, která jsou přijata valnou hromadou a dále dohled nad činností jednotlivých pracovních skupin. Zejména administrativní a funkční chod EJTN zajišťuje sekretariát, v jehož čele stojí generální tajemník. Do organizační struktury EJTN se taktéž řadí tři pracovní skupiny, z nichž každá má své speciální zaměření na oblast vzdělávacích programů v jednotlivých odvětvích komunitárního práva, výměnných studijních programů a vzdělávání v oblasti jednotlivých soudních postupů, tedy zaměřeno na odlišnosti ve vedení soudních řízení dle odvětví práva. V rámci každé z těchto skupin fungují další pracovní podskupiny, jež pracují na konkrétních projektech či programech.¹¹⁹

Pro lepší přehlednost organizace vzdělávací opory EJTN, jsem vložila jednoduchý náčrt znázorňující její vnitřní strukturu:

¹¹⁹ EJTN. *Structure*. [online]. www.ejtn.eu, [cit. 4. února 2015]. Dostupné na <http://www.ejtn.eu/About/About-EJTN/Structure/>

5.4. Náplň činnosti EJTN

5.4.1. Justiční výměnné pobyty

Výměnné stáže jsou určeny pro soudce, justiční čekatele, státní zástupce a taktéž pro pedagogy členských vzdělávacích institucí. Těchto výměnných pobytů se mohou též účastnit advokáti, jež vykonávají svou praxi právě v oblasti komunitárního práva. EJTN jednak zprostředkovává možnost účastnit se krátkodobých stáží, které trvají několik dnů a jednak dlouhodobých stáží, jež mohou trvat několik měsíců. Výměnný pobyt se koná u hostitelské evropské soudní instituce členského státu EJTN. Díky této stáži se mohou účastníci seznámit s její organizací, zaměřením a činností v daném členském státu. Vyšším cílem těchto stáží je zejména vybudovat a rozvíjet důvěru mezi partnerskými evropskými soudními orgány, navázat kontakty a spolupráci do budoucna. Tyto výměnné stáže se konají za významné finanční podpory Evropské komise.¹²⁰

5.4.2. Studijní workshopy a semináře

Další významnou součástí vzdělávání jsou organizované semináře, jejichž prostřednictvím je umožněno soudcům, státním zástupcům a jiným odborným zaměstnancům justičních orgánů členských států setkat se a prodiskutovat konkrétní oblasti evropského práva dle zaměření semináře. Tyto semináře jsou organizovány tak, aby na každém z nich bylo dostatek prostoru pro odborný teoretický výklad vedoucího kurzu, prezentace zástupců zúčastněných členských institucí a taktéž praktické workshopy. Velmi populárním způsobem vedení seminářů se staly simulovaná soudní jednání, na kterých jsou řešeny konkrétní případy z jednotlivých soudních prostředí členských států. Další zajímavou oblastí, na kterou jsou semináře zaměřeny, je oblast přípustnosti, získávání, shromažďování a následného provádění důkazu získaného v jiném členském státě. V tomto případě mají semináře vést k odstranění předsudků a překážek ve spolupráci justičních orgánů v oblasti dokazování.¹²¹

---

¹²⁰ EJTN. *The Exchange programme for judicial authorities*. [online]. www.ejtn.eu, [cit. 4. února 2015]. Dostupné na <<http://www.ejtn.eu/Exchange-Programme/>>

¹²¹ European justice. *European judicial training networks*. [online]. www.e-justice.europa.eu, [cit. 4. února 2015]. Dostupné na

5.4.3. E-learning

Na webových stránkách evropské vzdělávací sítě EJTN jsou volně přístupné e-learningové moduly, které jsou určeny zejména osobám, jež začínají s kariérou v oblasti justice, tedy zejména justičním čekatelům či asistentům soudců a následný modul, který se již zaměřuje na soudce a státní zástupce, kteří se již s komunitárním právem během své praxe setkávají, a které mohou v rámci tohoto e-modulu prohloubit. Nicméně tyto opory jsou volně přístupné každému, kdo se na webové stránky EJTN přihlásí.¹²²

<https://e-justice.europa.eu/content_european_training_networks_and_structures-122--maximizeMS-en.do?clang=en&idSubpage=1&member=1>

¹²² EJTN. *Initial training*. [online]. www.ejtn.eu, [cit. 11. února 2015]. Dostupné na <<http://www.ejtn.eu/Initial-Training/>>

Závěr

V závěru své práce bych ráda poukázala na nejmarkantnější rozdíly v přístupu České republiky a Francie ke vzdělávání soudců a odborného aparátu soudů.

Stěžejním rozdílem je, že francouzský model vzdělávání je obligatorní a je soustředěn v jediné státní instituci, která zajišťuje jak počáteční, tak následné kontinuální vzdělávání.

Oproti Justiční akademii je organizační uspořádání ENM strukturovanější. Poukázala bych zejména na existenci Správní rady, jejímiž členy jsou významné osobnosti jak francouzské justice, tak akademické sféry. Například předseda Kasačního soudu, generální prokurátor Kasačního soudu, vysokoškolští profesoři, představitelé jednotlivých odborů Ministerstva spravedlnosti a další. Tato Správní rada pak určuje další orientaci a strategii francouzského justičního vzdělávání.

Dalším významným rozdílem je, že zatímco v České republice jsou semináře konané pro soudce v rámci krajských soudů a Nejvyššího soudu organizovány nezávisle na Justiční akademii, a jedná se tak o samostatný způsob vzdělávání představující alternativu ke vzdělávání nabízenou Justiční akademií, ve Francii jde o tzv. decentralizovanou formu vzdělávání probíhající buď u Kasačního soudu, nebo u některého z 36 odvolacích soudů. Ovšem vše pod její organizační a finanční záštitou.

U každého z těchto odvolacích soudů působí zvláštní Rada pro vzdělávání, která monitoruje aktuální vzdělávací potřeby justičních pracovníků daného soudu a soudů mu funkčně podřízených a předkládá výroční zprávu ENM, která následně reaguje na aktuální potřeby při tvorbě Plánu vzdělávání na další rok. Oproti tomu Justiční akademie v Kroměříži získává zpětnou vazbu zejména prostřednictvím evaluačních dotazníků, které však vyplňují opět jen osoby, které se kurzů jí nabízených účastní.

Dle mého názoru je postoj francouzské justice k obligatornímu vzdělávání správný, včetně zpětné vazby, kterou soudcům poskytuje předseda funkčně nadřízeného soudu. Nesouhlasím s hodnocením odborné způsobilosti soudce, který byl v České republice nastaven do roku 2002, kdy jediná možná sankce za nedostatečnou odbornost byl nucený odchod z justice. Nicméně každý odborný zaměstnanec soudu potřebuje nestrannou a objektivní rekapitulaci své činnosti a doporučení pro svou další práci. Nelze na to bez dalšího pohlížet jako na zásah do nezávislosti výkonu funkce. Pokud poskytnutá zpětná vazba bude skutečně objektivní a postavená na důsledném

studiu rozhodovací činnosti soudce, bude naopak velmi cenným přínosem a motivací, jak zkvalitnit a zefektivnit jeho práci.

Dle mého názoru by bylo vhodné více motivovat soudce a ostatní odborný aparát soudu k tomu, aby využívali odborných kurzů, seminářů a stáží nabízených Justiční akademii. Neboť v důsledku tohoto pravidelného setkávání odborného aparátu soudů bude docházet ke stmelování soudcovského stavu především příslušného oboru a pravděpodobně bude možné očekávat, že dojde k snazšímu sblížení judikatury, neboť poskytované vzdělávání a výklad právní úpravy bude jednotný. Dále je zřejmé, že neopominutelným důsledkem zvýšené návštěvnosti pořádaných kurzů bude také zkvalitnění poskytované výuky a pořádaných kurzů, neboť bude možné očekávat, že ze státního rozpočtu bude uvolňováno větší množství finančních prostředků.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

KLÍMA, Karel a kol. *Komentář k Ústavě a Listině*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2009, 900 s.

JIRÁSKOVÁ, Věra. *Dokumenty k ústavním systémům*. 1. vydání. Praha: Vydavatelství Karolinum, 1996, 329 s.

TICHÝ, Luboš a kol. *Evropské právo*. Praha: C.H.Beck, 1999, 915 s.

LARIŠOVÁ, Markéta, *Francouzsko-český a česko-francouzský právní slovník*, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 312 s.

HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, 1488 s.

Odborné články

VYKLIČKÝ, Jan. Rozhovory o právu. *Soudce*, 2002, roč. 4, č. 5.

VOJTĚCH, Jan. Co víme o současném soudci a jeho práci? *Soudce*, 2003, roč. 5, č. 7.

HRDLIČKOVÁ, Ivana. Odpovědnost soudce v České republice. *Soudce*, 2006, roč. 8, č. 9.

JIRSA, Jaromír. Soudcovská nezávislost a kárné řízení. *Soudce*, 2011, roč. 13, č. 8.

KOVÁŘOVÁ, Daniela. Justiční akademie slavila. *Soudce*, 2011, roč. 13, č. 1.

KOMENDA, Antonín. O Justiční akademii v Kroměříži. *Soudce*, 2007, roč. 9.

HAVELOVÁ, Ludmila. Analýza vzdělávací potřeby a vytvoření systému vzdělávání zaměstnanců odborného aparátu soudců a státních zastupitelství. *Soudce*, 2012, roč. 14.

PEŠLOVÁ, Andrea. École nationale de la Magistrature (ENM). *Soudce*, 2006, roč. 8, č. 1.

ONDRUŠ, Radek. Výběr a příprava justičních čekatelů pro funkce soudce a státních zástupců a další vzdělávání soudců a státních zástupců ve Francii. *Soudce*, 2003, roč. 5, č. 3, s. 4 – 5.

PACHMAN, Jan. Justiční akademie ČR. *Soudce*, 2012, roč. 14, č. 5, s.

PIPKOVÁ, Hana. Jan na evropského soudce. *Justiční praxe*, 2003, roč. 51, č. 2.

Právní předpisy

zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

zákon č. 182/1993 Sb., Zákon o Ústavním soudu

zákon č. 6/2002 Sb., Zákon o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů

doporučení Výboru ministrů Rady Evropy D (94) 12

instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 02/2014, kterou se vydává Statut Justiční akademie

vyhláška č. 303/2002 Sb., o výběru, přijímání a odborné přípravě justičních a právních čekatelů a o odborné justiční zkoušce a o odborné závěrečné zkoušce právních čekatelů

zákon č. 58-1270 z roku 1958, upravující postavení soudců a státních zástupců

vyhláška č. 99-1073 z roku 1999, provádějící zákon č. 58-1073 z roku 1958, upravující postavení soudců a státních zástupců

vyhláška č. 72-355, Statut národní školy Magistratury

zákon č. 75-631 z roku 1975, upravující výkon odborných stáží zahraničních soudců, státních zástupců a justičních čekatelů

Soudní rozhodnutí

Nález Ústavního soudu ze dne 18.6.2002, sp. zn. Pl. ÚS 7/02

Nález Ústavního soudu ze dne 15.9.1999, sp. zn. Pl. ÚS 13/99

Elektronické zdroje

JUSTIČNÍ AKADEMIE. *Novým ředitelem Justiční akademie byl jmenován Mgr. Filip*

Glutzmann, [online]. jacz.cz, [cit. 20. únor 2015] Dostupné na

http://www.jacz.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=497%3Anovym-rediteljem-justicni-akademie-byl-jmenovan-mgr-filip-glutzmann&catid=1%3Aaktuality&Itemid=89&lang=cs.

JUSTIČNÍ AKADEMIE. *Organizační a vnitřní řád Justiční akademie*, [online]. jacz.cz,

[cit. 22. únor 2015] Dostupné na

http://www.jacz.cz/phocadownload/dokumenty_ke_stazeni/organizan%20struktura%20-%202015.pdf.

JUSTIČNÍ AKADEMIE. *Proces vzdělávání*, [online]. jacz.cz, [cit. 22. únor 2015]

Dostupné na

http://www.jacz.cz/phocadownload/dokumenty_ke_stazeni/proces_vzdelavani_v_ja_8-2010.pdf.

JUSTIČNÍ AKADEMIE, *Roční zpráva JA 2013*, [online]. jacz.cz, [cit. 28. únor 2015]

Dostupné na

http://www.jacz.cz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=12&Itemid=1&lang=cs.

JUSTIČNÍ AKADEMIE, *Kvalifikační studium vyšších soudních úředníků a vyšších úředníků státního zastupitelství na Justiční akademii*, [online]. jacz.cz, [cit. 9. březen 2015] Dostupné na

http://www.jacz.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=544&Itemid=290&lang=cs.

PRÁVNÍ PROSTOR. *Ve srovnání se zahraničím si Justiční akademie vede velmi dobře*, [online]. jacz.cz, [cit. 22. únor 2015] Dostupné na

http://www.jacz.cz/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=8%3Arocnizpravyo-cinnosti-ja&Itemid=318&lang=cs.

ERA, *Academy of European Law*, [online]. era.in., [cit. 28. únor 2015] Dostupné na

<https://www.era.int/cgi-bin/cms?SID=66c357f95acd416676dd97577a9217b4fdcf6bc600347050755455&sprache=en&bereich=ansicht&aktion=detail&schluessel=era>.

MINISTERSTVO VNITRA ČR, *Evropský institut státní správy*, [online]. mvcr.cz., [cit. 28. únor 2015] Dostupné na

<http://www.mvcr.cz/sluzba/docDetail.aspx?docid=21878230&doctype>.

NEJVYŠŠÍ SOUD, *Odborná symposia a semináře*, [online]. nsoud.cz, [cit. 17. březen 2015] Dostupné na

http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/Edit/Sympoziaaseminare~OdbornasympozianadjudikaturouNS?Open&area=Sympozia%20a%20semin%C3%A1%C5%99e&grp=Odborn%C3%A1%20sympozia%20nad%20judikaturou%20NS&lng.

EVROPSKÁ KOMISE, *Právo členského státu Francie*, [online]. e-justice.europa.eu, [cit. 15. listopad 2014] Dostupné na https://e-justice.europa.eu/content_member_state_law-6-es-cs.do?member=1.

ENM. *Présentation de l'école*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 15. listopadu 2014]. Dostupné na <http://www.enm-justice.fr/presentation/accueil.php>.

ENM. *Les missions de l'école*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 15. listopadu 2014]. Dostupné na <http://www.enm-justice.fr/presentation/les-missions.php>.

ENM. *Formation initiale*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 29. listopadu 2014]. Dostupné na <http://www.enm-justice.fr/formation-initiale/corps-enseignant.php>.

ENM. *Formation continue des magistrats*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 29. listopadu 2014]. Dostupné na http://www.enm-justice.fr/formation-continue/fcn_dispositifs_publics.php.

ENM. *Le corps enseignant*. [online]. enm-justice.fr, [cit. 1. března 2015]. Dostupné na <http://www.enm-justice.fr/formation-initiale/corps-enseignant.php>.

CONFÉRENCE GÉNÉRALE DES JUGES CONSULAIRES DE FRANCE. *Le juge consulaire*. [online]. tribunauxcommerce.org, [cit. 30. listopadu 2014]. Dostupné na http://www.tribunauxdecommerce.org/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=5&Itemid=64&lang=fr.

EUROPEAN JUSTICE. *European training networks and structures*. [online]. www.e-justice.europa.eu, [cit. 4. února 2015]. Dostupné na https://e-justice.europa.eu/content_european_training_networks_and_structures-122-en.do.

EJTN. *About us*. [online]. www.ejtn.eu, [cit. 4. února 2015]. Dostupné na <http://www.ejtn.eu/About-us/>.

EJTN. *Initial training*. [online]. www.ejtn.eu, [cit. 11. února 2015]. Dostupné na <http://www.ejtn.eu/Initial-Training/>.

Shrnutí

Ve své diplomové práci se věnuji problematice vzdělávání soudců, státních zástupců a odborného aparátů soudů. Česká právní úprava je komparována s právní úpravou Francie. V práci je také poukázáno na stěžejní nálezy Ústavního soudu České republiky, který shledal kontinuální obligatorní vzdělávání protiústavním, stejně jako pravidelné hodnocení odborné způsobilosti soudců. Oproti tomu centralizovaná francouzská struktura kontinuálního vzdělávání zahrnuje striktně obligatorní účast každého pracovníka justice na konkrétních seminářích, stanovený počet dnů v roce. Soudci jsou každé dva roky podrobeni hodnocení jejich odborné způsobilosti, na základě osobního portfolia, předsedou funkčně nadřazeného soudu.

V práci jsou podrobně rozebrány jak česká, tak francouzská vzdělávací instituce, včetně jejich internacionálních vazeb. V závěru práce je také věnována kapitola Evropské justiční vzdělávací síti, jejímiž členy jsou oba komparované státy. Cílem práce bylo poukázat na oba rozdílné přístupy ke vzdělávání, jejich obsahové zaměření a zamýšlení se nad tím, zda by se Česká republika mohla v některých aspektech inspirovat francouzským konceptem a přístupem ke vzdělávání.

Klíčová slova

Justiční akademie

Povinné vzdělávání

Odborná způsobilost

Kárná odpovědnost

École nationale de la magistrature

Evropská justiční vzdělávací síť

Summary

This diploma thesis deals with the issue of education of judges, public prosecutors and court administration. The thesis focuses on the comparison of the Czech and French legislation. The author also refers to the one of the most significant Constitutional Court's decisions, which found the continual obligatory education as unconstitutional, as well as the regular evaluation of the judge's competence. In contrast, the French centralized structure of the continuous education involves a strict obligatory attendance of every justice's employee on particular seminars. Judges must undertake the evaluation of their professional competence every two years, which is based on its portfolio. They are subordinate to the chairman of the superior court. The thesis analyses the Czech and also French educational institutions, including their international relationship. One of the chapters is also concerned with the European Judicial Training Network, of which both compared states are members. The aim of the thesis is to highlight the difference between approaches in education, their material content and to analyse whether the Czech Republic should be inspired by the French concept and approach towards education.

Key words

Judicial Academy

Compulsory Education

Expertise

Disciplinary Measures

École nationale de la magistrature European

Judicial Training Network